Maros megye legolvasottabb napilapja!

NÉPÚJSÁG

2026. október 29., csütörtök

LXXVIII. évfolyam
241. (22401.) sz.

Ára: 4[00] lej
(előfizetőknek 3[00] lej)

KÖZÉLETI NAPILAP

Az új kritériumrendszer hozadéka

Fogyatékossággal élők koldusbotra ítélve?!

Illusztráció

Fotó: Nagy Tibor

Megdöbbentő és számomra felejthetetlen annak a látványa, amint két különböző helyszínen is járókeretre támaszkodó, tiszteletet sugárzó idős nők szemlesütve koldultak halkan, észrevétlen. Az utóbbi hónapokban egyre több olyan esetről értesültünk, hogy a fogyatékkal élők juttatásait, támogatását megvonták, illetve a kérelmüket elutasították, mintha felsőbb utasításra végzett „feladatot” hajtanának végre, a legkiszolgáltatottabb közösség hátrányára.

Szer Pálosy Piroska

(Folytatás a 4. oldalon)

A munkahelyi bántalmazás

Jó lenne, ha segítenénk egymáson, ha nem mennénk el becsukott szemmel a bántalmazás mellett, mikor találkozunk vele.

7.

Beszéljünk róla, mielőtt túl késő lenne!

A múlt heti, diákok által elkövetett támadások után a Magyar Ifjúsági Értekezlet csütörtökön bejelentette, hogy prevenciós kampányt indít, amely egyaránt szól a tanároknak, szülőknek, fiataloknak.

10.

Szolgáltatásaink:
- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupillatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

OPTICA OPTOFARM

Marosvásárhely:
- Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:
- Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:
- Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

AKTUÁLIS

A hatalom az övék, a számla a miénk

Benedek István

Romániának papíron Luca Niculescu a miniszterelnöke. A frissen beiktatott kormány első napjait figyelve azonban egyre inkább Sorin Grindeanu látszik kormányfőnek. A PSD elnöke kijelöli a feladatokat, határidőt szab, bejelenti, hogyan ellenőrzi majd a végrehajtást. Niculescu nevét viseli a kabinet, de a gyakorlati utasításokat a szociáldemokrata pártközpontban írják.

Grindeanu október 26-án már azt közölte: a kormány felelősségvállalással vigye át a közigazgatás és az állami apparátus reformját, mégpedig márciusig. Hetente egyeztet a miniszterelnökkel a kormánynál, havonta értékelik az ágazati teljesítményt, fél év múlva az egész kormányzást. Ez persze hivatalosan „csak” javaslat és politikai egyeztetés. A szereposztás mégis beszédes: a pártelnök kiosztja a feladatot, a kormányfő szolgaként végrehajtja.

Burkolt hatalomátvétel ez, amelyből leginkább a burkolat figyelemre méltó. A szociáldemokraták kormányoznak, miközben a kirakatban egy független miniszterelnök áll. A sikerre ráírható a párt neve, a kudarcra a kormányfőé. A PSD miniszterei természetesen felelősek a döntéseikért; a politikai konstrukció mégis alkalmat kínál arra, hogy a párt a hatalom mellé menekülőutat is kapjon.

(Folytatás a 3. oldalon)

naptár

Isten éltesse!

OKTÓBER

29

CSÜTÖRTÖK

6:59 19:12
17:13 12:20

A nappal hossza: **10** óra **14** perc

Ma **NÁRCISZ**, holnap **ALFONZ** napja

Az év **302.** napja, hátravan **63** nap

ALFONZ: germán eredetű férfinév, amely az Adalfuns névből származik. Jelentése: nemes és készséges vagy nemes harcos.

IDŐJÁRÁS

Többnyire felhős

Hőmérséklet:

max.: .... **15 °C**

min.: ..... **9 °C**

VALUTAÁRFOLYAM
BNR: **2026. október 28.**

1 €	**5,3495 lej**
1 $	**4,8088 lej**
100 Ft	**1,4569 lej**
1 g arany	**625,4250 lej**

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 65-ös iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

MEGYEI HÍREK

Segesvár lesz a halloween fővárosa

Október 30. és november 1. között péntektől vasárnapig, naponta 12 és 23 óra között Segesvár ad otthont a Halloween a várban fesztivál második kiadásának, mely három napon át interaktív programokkal, látványosságokkal és szórakozási lehetőségekkel várja a látogatókat. A háromnapos rendezvény új megközelítésből mutatja be a segesvári várat: a történelmi környezetet kortárs látványelemekkel, multimédiás installációkkal, zenével, gasztronómiával és interaktív programokkal kapcsolja össze. A fesztivál minden korosztály számára kínál programokat. Várják a látogatókat, hogy a megszokottól eltérő módon fedezzék fel a világörökségi helyszínt. A legkisebbeket a Kids Land és a Varázslatos Játékok Karavánja várja játékokkal, foglalkozásokkal és különböző kihívásokkal. A program része egy kincsvadászat is, amely során a gyerekek és családok a vár több pontján elrejtett nyomokat kereshetik meg. Szombaton és vasárnap 17 órától a Boszorkányper című interaktív jelenetet is bemutatják. A részletes program a rendezvény Halloween în Cetate Facebook-oldalán érhető el, a belépés ingyenes.

Pro Urbe díjátadó gála – rendkívüli szimfonikus hangverseny

Október 30-án, pénteken 18.30 órától a Marosvásárhelyi Állami Filharmónia rendkívüli szimfonikus hangversenyére kerül sor a Pro Urbe díjátadó gála alkalmából. Pablo Boggiano argentin karmester vezényletével, valamint Bogányi Gergely magyar zongoraművész közreműködésével a közönség három nagy zeneszerző műveit hallhatja. A részvétel ingyenes, de belépőjegy szükséges, amely a Visit Maros jegypénztárában vagy annak online jegyértékesítő felületén igényelhető: https://tinyurl.com/29za2tnc. A férőhelyek száma korlátozott, a koncertet a Román Televízió is közvetíti.

Prémszakáll és Torzonborz az Arielben

Október 29-én, csütörtökön 18 órától új, Prémszakáll és Torzonborz című előadását játssza az Ariel színház társulata a nagyteremben. Marék Veronika meséjét Barabás Olga dramatizálta, aki egyben az előadás rendezője is. A produkció zenéjét Apostolache Kiss Zénó szerezte; koreográfus: Dabóczi Dávid; tervező: Matyi Ágota; tervezőasszisztens: Iszlai Erika. Szereplők: Cseke Péter, Halmágyi Éva, Máthé Rozália, Berekméri Réka, Gáll Ágnes, Kőrösi Áron, Nagy Tímea, Szabó Dániel, Szűcs Tamás; közreműködik Máthé Sándor és Orzán Tamás. A mesejáték a 4 éven felül gyermekeknek ajánlott. Online jegyek a Visit Maros honlapján vásárolhatók. Helyfoglalás 9–13 óra között a 0770-996-416-os telefonszámon.

Hírszerkesztő: Szer Pálosy Piroska

Pénteken nyit az őszi virágvásár Marosvásárhelyen

Október 30. és november 8. között ismét megrendezik a hagyományos őszi virágvásárt a Rózsák terén. A Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal Közterület-kezelő Igazgatósága által szervezett vásáron ezúttal is helyi és Maros megyei termelők kínálnak évszaknak megfelelő virágokat és virágkötészeti összeállításokat.

Illusztráció Fotó: Nagy Tibor (archív)

Súlyos baleset Mezőgerebenesen

A mezősármási tűzoltókat október 28-án, szerdán a reggeli órákban Mezőgerebenesre két személygépkocsi között történt közúti balesethez riasztották.

A helyszínre egy tűzoltóautó, két SMURD-mentőegység, a Maros Megyei Mentőszolgálat egy mentőegysége vonult ki, valamint a SMURD mentőhelikopterét is a helyszínre irányították. A balesetben két személy enyhe, egy közepesen súlyos sérülést szenvedett, egy személyt pedig szív- és légzésleállásos állapotban találtak, aki reagált az újraélesztési beavatkozásokra, sikerült újraindítani a szívműködését és a légzését, ezt követően a marosvásárhelyi sürgősségi osztályra szállították. Az egyik, személygépkocsiba szorult sérültet a mentőegységek kiszabadították, majd átadták a SMURD-helikopter személyzetének, amely a marosvásárhelyi sürgősségi osztályra szállította. A helyszínelés idején a közúti forgalom mindkét menetirányban szünetelt – tájékoztatott a Maros Megyei Katasztrófavédelmi Felügyelőség sajtóképviselője, *Pol Patricia*. (*pálosy*)

Őszi nagytakarítás Szászrégenben

Az AVE Románia – F&G Eco köztisztasági szolgáltató október 26–30. között szállítja el a növényi hulladékot Szászrégenben. A gyűjtés a városrészekben már megszokott napokon zajlik.

A hét folyamán lombot, fűnyesedéket, kerti növényi maradványokat, ágakat, szőlőtörkölyt és fűrészport szállítanak el. Az illetékesek arra kérik a lakosságot, hogy a növényi maradványokat tegyék zsákokba, az ágakat pedig kössék kötegekbe, és helyezzék ki az ingatlan elé. Fontos, hogy a zsákokba ne kerüljön háztartási hulladék, műanyag, fém, üveg vagy építési törmelék.

Október 29-én, csütörtökön (ma) a 4-es zónában, október 30-án pedig az 5-ös zónában gyűjtenek, érintve többek között az 1918. December 1., Aurel Vlaicu, Dózsa György, Koós Ferenc, Maros, Kárpátok, Kiss Zoltán, Hosszú és Új utcát. A tömbháznegyedeknél csütörtökön és szombaton lesz gyűjtés. A zónák és utcák teljes listája megtalálható a következő linken: https://reghin.ro/colectare-deseuri/ (*sz. v.*)

Illusztráció Fotó: Szeredai Vivien

Transzmisszió II. – kiállításmegnyitó

Október 31-én, szombaton 18 órától a marosvásárhelyi Várgalériában nyitják meg a MAMŰ Társaság Transzmisszió II. – Tájképtelenség című kiállítását, amely a nagybányai művésztelep megalakulásának 130. évfordulója előtt tiszteleg. A kortárs tárlat keretében a magyarországi és romániai képzőművészek a tájkép lehetőségeit és problematikáját járják körül. A felhívásra 62 művész jelentkezett változatos műfajú alkotásokkal: a hagyományos festmény, szobor és grafika mellett printekkel, installációkkal és videóművekkel is találkozhat a látogató. A kiállításhoz háromnyelvű – magyar, román, angol – katalógus is készült. A tárlatot Szücs György művészettörténész nyitja meg. A kiállítás 2027. január 31-ig tekinthető meg.

NÉPÚJSÁG
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ: Karácsonyi Zsigmond
FŐSZERKESZTŐ-HELYETTES: Benedek István
LAPSZERKESZTŐ: Vajda György

MUNKATÁRSAK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Gligor Róbert László, Kaáli Nagy Botond, Mezey Sarolta, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Sófalvi Szidónia, Szeredai Vivien, Szer Pálosy Piroska. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Mátyus Beáta. **TÖRDELÉS:** Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi. **FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília. • Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujsag.ro
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujsag.ro **E-mail:** nepujsag@e-nepujsag.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben: tel. 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.

6423578000076
ISSN 1220–3475 (print);
ISSN 1584–3238 (online)

Az egyházak tiltakozása ellenére megtartják a halloween fesztivált Segesváron

Az egyházak tiltakozása ellenére megtartják a halloween fesztivált október 30. és november 1. között Segesváron, a Világörökség részét képező középkori várban. A rendezvény ellen közös petíciót nyújtott be hat felekezet, mivel szerintük az zavarja a reformáció emléknapi és halottak napi megemlékezéseket.

Az egykor szászok által lakott városban második alkalommal megrendezendő Halloween a várban című, háromnapos fesztiválra mintegy 15 ezer turistát várnak. A 14. századi óratoronyra vetített fényfestéssel, multimédiás installációkkal, kosztümös felvonulással, „boszorkányper” eljátszásával teremtik meg a halloween hangulatát a középkori várban.

A történelmi egyházak egy pénteken beadott közös petícióban tiltakoznak a rendezvény ellen. Ebben kifejtik, hogy a fesztivál „nem fér össze” a keresztény hittel, továbbá erős fény- és hangszennyezést okoz.

Az evangélikus, az unitárius, a református, a római katolikus, a görögkatolikus és az ortodox egyház képviselői által írt petícióban azt is szóvá teszik, hogy tavaly halottak napján a fesztivál miatt a híveiket nem engedték be a vári egyházi szertartásokra. Hangsúlyozták, hogy a halottak napja fontos ünnep a nyugati kereszténységben, és arra is rámutattak, hogy a protestáns egyházak egy nappal korábban, október 31-én ünneplik a reformáció emléknapját.

„Megállapítjuk, hogy – lépésről lépésre – megakadályozzák, hogy a várban folytassuk liturgikus tevékenységünket, amit még a magát ateistának valló kommunista rezsim sem mert megtenni” – idézte a petíciót az Agerpres. A román hírügynökség jelentése szerint az egyházak képviselői azt kérték, hogy a hasonló rendezvények ne zavarják a halottaikat siratók híveket, sem a várbeli lakosokat.

Todirica Dmitrii, a rendezvényt szervező és helyi vállalkozók alkotta egyesület elnöke a kedden a Marosvásárhelyi Rádió román szerkesztőségének elmondta: tiszteletben tartják az egyházak véleménynyilvánítási jogát, de semmiképp nem okkult rendezvényről van szó: a halloween egy jó alkalom, hogy tőkeinjekciót kapjon a helyi gazdaság. Hangsúlyozta, hogy a városnak a turistaidény befejeztével nagy szüksége van a látogatókra.

Tiszteletéről biztosította az egyházakat Iulian Sârbu polgármester is, aki szerint a rendezvény betartja a törvényi előírásokat és a társadalmi normákat. Úgy vélte, a halloween különösen a gyermekek körében népszerű, jó alkalom a közös ünneplésre, és ez alkalomból az iskolákban is szerveznek jelmezes rendezvényeket.

Az elöljáró igazságtalannak nevezte az a következtetést, hogy a fesztiválozók öröme meggátolna másokat az elhunyt szeretteikről való megemlékezésben. „Segesvár mindig olyan hely volt, ahol a különböző hagyományú, hitű és szokású emberek együtt tudtak élni, nem hiszem, hogy azt kellene keresni, ami szétválaszt” – idézte a város etnikai sokszínűségére utaló Sârbut a Marosvásárhelyi Rádió.

Segesváron található Közép- és Kelet-Európa egyik legjobban megőrzött középkori városkomplexuma. Az UNESCO Világörökség-listáján szereplő vár legkorábbi részei a 14. századból valók, több szakaszban épült védelmi céllal, öt bástyája és 14 tornya volt, utóbbiakból kilenc jelenleg is áll. (*MTI*)

Másfélszeresére emelkedett Romániában a menedékkérelmek száma a tavalyhoz képest

Másfélszeresére emelkedett Romániában a külföldiek által beterjesztett menedékkérelmek száma az év első kilenc hónapjában a múlt év azonos időszakához képest – közölte szerdán az idegenrendészeti hivatal (IGI).

Az Agerpres hírügynökség által idézett tájékoztatás szerint idén szeptember végéig 1369 menedékkérelmet nyújtottak be Romániában, 48,5 százalékkal többet, mint az előző év azonos időszakában. Az idei kérelmek több mint felét a határrendészethez, 46 százalékát pedig az idegenrendészet területi kirendeltségeihez terjesztették be.

Az IGI-hez benyújtott kérelmek közül a legtöbbet – a kérések 40 százalékát – a bukaresti regionális menekültügyi központban regisztrálták.

A menedékkérők legnagyobb számban Ukrajnából, Szíriából, Szudánból és Afganisztánból érkeztek Romániába.

A menedékjog iránti kérelmet bármely külföldi állampolgár benyújthatja, aki Románia területén vagy valamelyik határátkelőhelyen tartózkodik. Egy személy attól a pillanattól kezdve minősül menedékkérőnek, amikor írásban vagy szóban jelzi az illetékes hatóságoknak, hogy a román állam védelmét kéri.

Februárban az IGI azt közölte, hogy az ukrajnai háború kitörése óta eltelt négy évben 4546 – a sorozás elől menekülő – ukrán állampolgár kért menedékjogot Romániától. A román hatóságok ez idő alatt több mint 200 ezer tartózkodási engedélyt is kiadtak a háború elől menekülő, átmeneti védelemben részesülő, menedékesként elismert ukrán állampolgároknak.

A román hatóságok 2022. március 19. óta adnak személyi számot és tartózkodási engedélyt az ukrajnai menekülteknek, a háború elől menekülők átmeneti védeleméről szóló, március 4-én elfogadott európai uniós határozat alapján. Az ukrajnai menekülteknek az IGI bocsát ki fényképes tartózkodási engedélyt. (*MTI*)

Halálos vasúti szerencsétlenség történt Spanyolországban Madrid és Sevilla között

Halálos vasúti szerencsétlenség történt szerdán Spanyolországban Madrid és Sevilla között, a Toledo megyei Urda település közelében, több mint harminc ember életét vesztette.

Esther Padilla, a területileg illetékes Kasztília-La Mancha tartományi kormány szóvivője elmondta: minden sérültet kimenekítettek a vagonokból, akik közül mintegy ötvenen komoly sérüléseket szenvedtek. A mentőegységek tovább dolgoznak a holttestek kiemelésén.

A tragédia kora reggel történt, amikor a spanyol állami vasúttársaság (Renfe) egy nagysebességű vonata összeütközött az Iryo vasúttársaság ugyancsak nagysebességű vonatával.

Az elsődleges feltételezések szerint emberi mulasztás vezethetett a balesethez. A vonatérzékelő automatikus számítógépes jelzőrendszer meghibásodott reggel, ezért a térségben megállították a vonatokat, amíg az irányítóközpont kézi üzemmódra állt át. A járatokat ezt követően utasították útjuk folytatására, de az Iryo – eddig tisztázatlan okból – nem indult el. A forgalomirányító ennek ellenére tovább engedte a Renfe járatát, amely belerohant a vágányon veszteglő másik vonatba.

A légifelvételek szerint a Renfe első két, az Iryo utolsó három kocsija kisiklott, kettő közülük felborult és lezuhant a töltésről. A két vonaton több mint ötszázan utaztak.

A katasztrófa miatt a vasúti forgalmat felfüggesztették Madrid és Sevilla között.

A baleset helyszínére vezényelték a hadsereg sürgősségi egységét, hogy közreműködjön a mentésben. A toledói és az Alcázar de San Juan-i kórházakban lemondták az előre tervezett műtéteket, és véradási felhívást tettek közzé. A hatóságok vészhelyzeti telefonvonalat létesítettek, hogy a családtagok érdeklődhessenek szeretteikről, akiket nem tudnak elérni a baleset óta.

A csendőrség kijelölte azokat a helyszíneket, ahol az utasok hozzátartozói DNS-mintát adhatnak az azonosításhoz.

Sajtóinformációk szerint az eltűntek között van Fátima Bánez, aki 2011 és 2018 között munkaügyi miniszter volt a Mariano Rajoy vezette konzervatív néppárti kormányban.

Emiliano García-Page tartományi elnök és Óscar Puente közlekedési miniszter is a szerencsétlenség helyszínére utazott. A spanyol kormány tagjai és több párt vezető politikusa felfüggesztette napi programját a tragédia miatt.

Spanyolországban idén ez a második halálos kimentelű vasúti szerencsétlenség a nagysebességű vonalon; januárban 46 ember veszítette életét Córdoba közelében, köztük külföldi állampolgárok, amikor két vonat összeütközött. (*MTI*)

ORSZÁG – VILÁG

A megszorítások nem veszélyeztethetik a betegellátást

A betegek biztonsága és az egészségügyi szolgáltatások működése nem rendelhető alá a megszorítási céloknak – jelentette ki kedden Alexandru Rogobete egészségügyi miniszter. A tárcavezető videókonferencián egyeztetett a mentőszolgálatok és a minisztérium alárendeltségébe tartozó kórházak vezetőivel. A megbeszélésen az intézmények pénzügyi és működési nehézségeit, valamint a legsürgetőbb intézkedéseket tekintették át. Rogobete Facebook-bejegyzése szerint jelenleg az egészségügyi intézmények működésének stabilizálása és az azonnali beavatkozást igénylő problémák azonosítása a legfontosabb. Emlékeztetett, hogy a múlt héten 150 millió lejjel egészítették ki a mentőszolgálatok és a sürgősségi betegellátó osztályok finanszírozását. Az intézményvezetők visszajelzései szerint a többletforrás enyhítette a pénzügyi nehézségeket, de a miniszter hangsúlyozta, hogy ez csak átmeneti megoldás. Rogobete szerint a következő lépés az év hátralévő részére szükséges források pontos felmérése és a pénz átcsoportosítása oda, ahol működési zavarok léphetnek fel. (*Agerpres*)

Az RMDSZ semmiféle adóemelést nem támogat

Az RMDSZ semmiféle adóemelést nem támogat, mert a lakosság és a gazdaság már nem bír el újabb terheket – jelentette ki szerdán Kelemen Hunor szövetségi elnök. A politikus a parlamentben újságíróknak nyilatkozva hangsúlyozta, az RMDSZ álláspontja egyértelmű, függetlenül attól, milyen formában terjeszti elő a kormány az esetleges adóemeléseket. Megjegyezte ugyanakkor, hogy sürgősségi rendelet esetén a parlament csak utólag módosíthatja a kabinet döntését. Kelemen azt is közölte, hogy jelenleg nem ismeri a pontos költségvetési adatokat, ezért meg kell várni a kormány parlamenti beszámolóját, amely tisztázni fogja a valós helyzetet és a tervezett intézkedések irányát. Az RMDSZ elnöke úgy véli, hogy adóemelés nélkül kell előteremteni a nyugdíjak indexálásához szükséges forrásokat. Hangsúlyozta, hogy a nyugdíjakat január elsejétől a 2025-ös infláció mértékével kell kiigazítani, és a befagyasztott közalkalmazotti béreket is indexálni kell. Meglátása szerint a kormánynak még a jövő évi költségvetés tervezetének előterjesztése előtt felelősségvállalással kellene elfogadnia az új egységes bértörvényt. (*Agerpres*)

A hatalom az övék, a számla a miénk

(Folytatás az 1. oldalról)

Különösen kényelmes ez annak a pártnak, amelynek bőven volna mivel elszámolnia. A Ciolacu vezette koalíció 2024-es választási évében az államháztartási hiány a GDP 9,3 százalékára nőtt. Az Európai Bizottság szerint a közszféra bérkiadásai 21,5, a nyugdíjakat is magukban foglaló szociális kiadások 19,5 százalékkal emelkedtek. Az emelések társadalmi indokoltsága nem pótolja a fedezetüket. Aki tartós kötelezettségeket vállal fenntartható bevételek nélkül, az a következő évek adófizetőinek pénzét osztogatja.

A számla aztán megérkezett: adóemelésekkel, befagyasztott jövedelmekkel, megszorításokkal. A PSD pedig most úgy léphet fel a bajok orvosaként, mintha a kór előidézéséhez semmi köze nem volna. Ha most a közbeszédben minden vita az előző kormány megszorításairól szól, lassan mindenki elfeledkezik róla, miért is volt egyáltalán szükség a megszorításokra. Így lehet politikailag megúszni a felelőtlen pénzszórást: a következményeket mások nyakába varrni, majd visszatérni megmentőként.

A szociáldemokratáktól ez a mutatvány kísértetiesen ismerős a múltból. Tăriceanu két kézzel osztogató 2007–2008-as kisebbségi kormányát a PSD kívülről tartotta életben. Aztán a PSD 2008 végén beült Boc koalíciós kormányába, majd 2009 októberében – már a válság közepén – kivonult belőle. Így a legsúlyosabb, 2010-es megszorításokat már nélküle hajtották végre. A közalkalmazotti bérek 25 százalékos megvágása és az áfa 24 százalékra emelése Boc nevéhez tapadt. A PSD 2012-ben, Ponta vezetésével, a megszorítások ellen fellépve tért vissza.

A PSD most ismét a bajok orvosaként lép fel, miközben a legutóbbi osztogatás következményeit kezelendő piszkos munkát Bolojan már elvégezte. Niculescu függetlenségének az lesz a próbája, tud-e nemet mondani a pártnak. Addig ez a burkolt hatalomátvétel túlságosan is ismerős: az osztogatásnak gazdája van, a számlának csak címzettje. Az adófizető.

Fogyatékossággal élők koldusbotra ítélve?!

(Folytatás az 1. oldalról)

A romániai Munkaügyi Minisztérium és az Egészségügyi Minisztérium ugyanis szigorította a fogyatékossági bizonyítványok kiadásának és megújításának kritériumait. A hatóságok célzottan vizsgálják felül a meglévő iratokat a csalások és az indokolatlanul kiállított igazolások visszaszorítása érdekében. Bizonyos betegségek kikerültek a jogosultságot megalapozó kritériumok közül, így a korábbi okiratok megújításakor sokan enyhébb kategóriába kerülnek, vagy teljesen elveszítik a fogyatékossági besorolásukat.

A tavalyi törvénymódosítás hatásai kezdtek érvényesülni azáltal, hogy esetenként megvonják a fogyatékossági besorolást, annak ellenére, hogy egyeseknek a fogyatékossága élete végéig fennállhat. Egy demenciában szenvedő beteg hozzátartozója arról panaszkodott, hogy visszaminősítették a rokonát, ezáltal elveszítette a gondozóhoz való jogát, azaz a juttatását.

Mivel legtöbb esetben az érintettek nem vettek részt szakértői véleményezésen, csupán a benyújtott dokumentumok alapján döntött a szakvéleményező bizottság a kedvezmények megvonásáról, a Maros Megyei Szociális Ellátási és Gyermekvédelmi Főigazgatóság vezetőjét, *Miklea Hajnal Katalint* a jelenség okairól kérdeztük, és arról, hogy az év elejétől Maros megyében hány személyt érintett a fogyatékossági besorolás megvonása vagy visszaminősítése.

Az újraértékelést követően a fogyatékossági fokozatba való besorolás megszüntetése nem a tanúsítványok visszavonásának valamiféle „gyakorlata”, hanem az újraértékelési eljárás eredménye. Minden egyes esetet egyénileg elemeznek, figyelembe véve az orvosi és szociális dokumentumokat, valamint az értékelés időpontjában hatályos orvosi-pszichoszociális kritériumokat a 2025. évi 2.300/1.457-es számú rendelet alapján – hangsúlyozta az intézmény vezetője.

A fogyatékossági besorolását 687 személy veszítette el

A Maros Megyei Szociális Ellátási és Gyermekvédelmi Főigazgatóság vezetője a fogyatékossági besorolásra vonatkozó ügyiratok újraértékelésével kapcsolatos kérdéseinkre reagálva arról tájékoztatott, hogy ez év augusztus végén a fogyatékossági fokozatba soroltak száma 28.002 fő volt Maros megyében, közülük 6.835-en Marosvásárhelyen élnek. Az idei év elejétől augusztus végéig 687 személy veszítette el a fogyatékossági besorolását. Ugyanakkor az év elejétől augusztus végéig 190 személy maradt súlyos fogyatékossági fokozatú, de személyi asszisztenssel járó besorolás nélkül, így elveszítették a kísérőhöz, illetve a személyi asszisztenshez való jogosultságukat. Mint kifejtette, a fogyatékossági besorolás elvesztése nem függ össze a diagnózis fennállásával, hanem az orvosi felmérés eredménye, amit az orvosi-pszichoszociális kritériumok alapján végeztek. Amennyiben az újraértékelés idején a besorolási kritériumok nem teljesülnek, a felnőtteket értékelő bizottság megállapítja, hogy a fogyatékossági besorolásnak nem tesznek eleget. Az újraértékelést nem a DGASPC rendeli el, hanem a jelenlegi törvények írják elő, és az alábbi esetekben alkalmazzák: a fogyatékossági besorolást igazoló tanúsítvány érvényességének a lejárta előtt, a fogyatékkal élő kérésére; abban az esetben, ha a fogyatékkal élő egészségi állapota súlyosbodik, és új besorolási kérelmet nyújtanak be; végül, de nem utolsósorban abban az esetben, ha a hatóságok részéről megalapozott gyanú merül fel a besorolást illetően.

A súlyos betegség nem fogyatékosság

Sajnos a kritériumokat módosították, példának okáért az intézményvezető a pszichés betegeket említette, akiknél eddig bizonyos határértékek alapján állapították meg a fogyatékossági kategóriát, most ez változott. A felnőttek és gyerekek esetében is különbözik az elbírálás. Míg egy inzulinfüggő kisgyereknél fogyatékosságnak számít a diabétesz, a 18. életévét betöltve már nem az, mivel olyan betegségnek minősül, amit kordában lehet tartani. Természetesen, ha társult betegségek is megjelennek – ennek nagy a valószínűsége –, más elbírálás alá esik a cukorbetegség is. A páros szerveknél, szem, fül esetében, ha csak egyik szerv károsodott, már nem számít fogyatékosságnak.

A szakértői bizottság tagjait a Maros Megyei Tanács határozata alapján nevezték ki, elnöke főorvos, alelnöke szakorvos, a bizottság összetételében jogász, pszichológus, szociális gondozó, a DGASPC tapasztalattal rendelkező képviselője, valamint civil szervezetek által kinevezett személy vesz részt, és a Trébely utcai intézményben ülnek össze. Amennyiben valakit visszaminősítettek, és ezáltal bizonyos juttatásoktól elesett, 30 napon belül óvást nyújthat be az országos bizottsághoz (Comisia Naţională de Expertiză). A Maros Megyei Szociális Ellátási és Gyermekvédelmi Főigazgatósághoz kell benyújtani az óvást – egy típusnyomtatványt kell kitölteni –, és az igazgatóság elektronikus úton továbbítja az iratcsomót az országos bizottsághoz, ahonnan a választ az érintettnek és az intézménynek is elküldik.

Andreia Moraru, a marosvásárhelyi önkormányzat szociális igazgatóságának vezetője megkeresésünkre elmondta, hogy a szociális ankét az intézményben kitöltendő kérdőívet is tartalmazza, amelyben olyan kérdésekre kell választ adni, mint: tud-e az illető önállóan vagy járókerettel járni, öltözködni, önmagáról gondoskodni, vagy ágyhoz kötött, és állandó felügyeletre szorul-e; és azt az iratcsomóhoz csatolva kell benyújtani a Maros Megyei Szociális Ellátási és Gyermekvédelmi Főigazgatósághoz.

Megkezdődött a jegyvásárlás a 32. Marosvásárhelyi Nemzetközi Könyvvásár belépti díjas előadásaira

A Z generáció Hamletje, Pulitzer-díjas amerikai kamaradráma, megzenésített gyerekversek Weöres Sándortól Varró Dánielig: ezekre az eseményekre lesz belépődíj a 32. Marosvásárhelyi Nemzetközi Könyvvásáron.

Kiss Csaba marosvásárhelyi születésű Jászai Mari-díjas rendező, József Attila-díjas drámaíró a 40 nap – Hálószoba-jelenetek a Hamletből című saját művéből rendezett felolvasószínházi előadást, amelyet a 32. Marosvásárhelyi Nemzetközi Könyvvásár második napján, november 13-án, pénteken este 8-tól mutatnak be. Az előadást 12 éven felülieknek ajánlják.

„Én öngyilkos leszek, anya.” Ezzel a mondattal egy őszinte és zavarba ejtő beszélgetés veszi kezdetét anya és lánya között. Marsha Norman Jóccakát, anya című, megrázó drámáját Blaskó Borbála rendezte, és egy valódi anya–lánya páros adja elő a Bástya Színház produkciójában. Az előadást november 14-én este 8 órától játsszák, időtartama 1 óra 50 perc szünet nélkül. 16 éven felülieknek ajánlott előadás.

A Marosvásárhelyi Nemzetközi Könyvvásár szombat délelőtti hagyományos gyerekprogramján ezúttal egy rendhagyó lemezbemutató koncerten vehetnek részt a családok. Bíró Eszter Fonogram-díjas előadóművész Előttem van észak! című, negyedik gyerekalbumával arra buzdítja a kicsiket és nagyokat, hogy merjék felfedezni a világot, merjenek megismerkedni más kultúrákkal, és találják meg a mindannyiunkban rejlő szabadság érzését. A koncerten a kortárs Hegyi György, Varró Dániel, Büki Péter, Csakmag Vivien megzenésített szövegei mellett a klasszikus magyar irodalom költőinek – Petőfi Sándor, Radnóti Miklós és Weöres Sándor – versei is elhangzanak.

Az eseményekre a jegyeket online az inTime-on lehet megvásárolni, vagy a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház jegypénztárában (nyitvatartás: hétfőtől péntekig 9 és 19 óra között, tel. 0365 806 865).

További két kiemelt társművészeti programra, a Sofboievski duó koncertjére és Simó Franciska filmjeinek vetítésére ingyenes a belépés, de előzetes helyfoglalás szükséges az inTime-on vagy a színház pénztárában.

A 32. Marosvásárhelyi Nemzetközi Könyvvásáron november 12–15. között több mint nyolcvan program várja az érdeklődőket, és közel 30 könyvkiadó könyvei között lehet majd válogatni a vásárban. A teljes program böngészhető a könyvvásár honlapján. (*közlemény*)

CSÜTÖRTÖKI KIMENŐ

Zoknikultúra

Sebestyén Mihály

Akár ki is jelenthetném büntetőjogi felelősségem tudatában, hogy mindenféle kultúra létjogosult, így a címben feltett is. Ugyanis, ha van asztalkultúra (étkezés miéntje és esztétikája), agrikultúra (amelyet nem kell magyarázni, csak rendszerint panaszkodni illik, elégedett mezőgazdászokkal tájainkon nem nagyon találkozni), őskultúrák (régészet, néprajz és a társdiszciplínák felségterülete), vonatkultúra (hogyan utazzunk, miért, kivel, mikor, meddig, mennyiért, és van egyáltalán távolsági vonatjárat átszállás nélkül?) stb., akkor egy adott kontextusban a zoknikultúra létjogosultsága is elfogadható.

Erre nagyon kézenfekvő példa az olasz, mely kultúrmissziót, esztétikai érzékenyítést, nevelést is magára vállal. Ugyanis két pár olyan zoknival örvendeztetett meg életem párja rövid egymásutánban, melyeken a Mona Lisa (Leonardo da Vinci után szabadon) és Michelangelo Dávidja (egykor köztéri szobor, eredetije Firenzében) látható. Beleszőve a zokni szárába, mely az olasz (vagy kínai alvállalkozók) mesterműve. Színes, eleven minden bokarándulásra. Meleg, téliesített, műszálas.

A zokni feladata, hogy a vásárlót arra serkentse, hogy ebben a szerelésben keresse fel a képtárakat, galériákat, látogasson tárlatokat, szerezzen pénzt – nem azért elsősorban, hogy több műtárgyas zoknit vásárolhasson –, hanem azért, hogy maga is műgyűjtővé lehessen, aki majdan gazdag hagyatékát valamelyik nyilvános képtárra örökíti rá.

Más országok is követhetnék a példát, hiszen vannak híres gyűjtemények, hogy csak a Louvre-t említsem. Ott van ui. a Mona Lisa, amit egykor egy hazafias olasz haza akart lopni, egy őrült japán pedig megrongált, de oda se neki, a műtárgy védett, üveg alatt milliókat vonz azóta is a mondott párizsi múzeumban. Innen vihető át fuszeklire J. L. pl. David hatalmas vászna – körkörösen I. Napóleon dicsőségéről vagy az impresszionisták tájképei, naplementéi, Renoir lányalakjai erotikus kivitelben is agglegények számára.

Nem vagyok biztos, hogy Magyarországon a Magyar Nemzeti Galériában látható zsánerképeken kívül más botrány nélkül átvihető a lábszárvédőkre, ugyanis hogyan fogadná az érzékeny közvélemény, ha Mányoki Ádám Rákóczi-portréja kerülne rá zoknira, vagy Székely Bertalan Egri nők c. festményébe tekerné be a lábát egy jöttment vidéki atyafi /fővárosi kurafi.

A hazai közvéleményt meg sem merem célozni, hiszen azonnal felcsattanna a parlament, a szenátus különbizottságot trombitálna össze, leváltanák a kulturális minisztert (ki is, kérem szépen aktuálisan?), ha Grigorescu ökrös szekere vagy Theodor Aman akármelyik műve kerülne átszövésre a zokni-térfélre. Talán Luchian csendéletei menekülnének meg, de elegáns sznob világfi ezért sem venné föl, a nemzeti érzésű parasztpárti is idegenkednék tőle, hiszen a tévé megkövetelte álnépzenei felvételeken még a bocskor sem megengedett (az csak a görög és más balkáni etno-mjuzik közvetítések, fesztiválok kelléke), hát még a színes ábrázatos fuszekli!

Hagyjuk is az egészet szépen elenyészni, én is meggondolom, ha idehaza felöltöm még egyszer ezeket az ajándék ruhadarabokat, melyeknek akkor és ott (birtokba vétel pillanatában) módfelett örültem. Szánom is, bánom is.

Harmónia
A NÉPÚJSÁG HETI EGÉSZSÉG-ÉLETMÓD MELLÉKLETE
SZERKESZTETTE: BODOLAI GYÖNGYI

Betegség, orvosok, orvoslás a magyar irodalomban (93.)

Az öngyógyító íróvá lett kancellár, gróf Bethlen Miklós

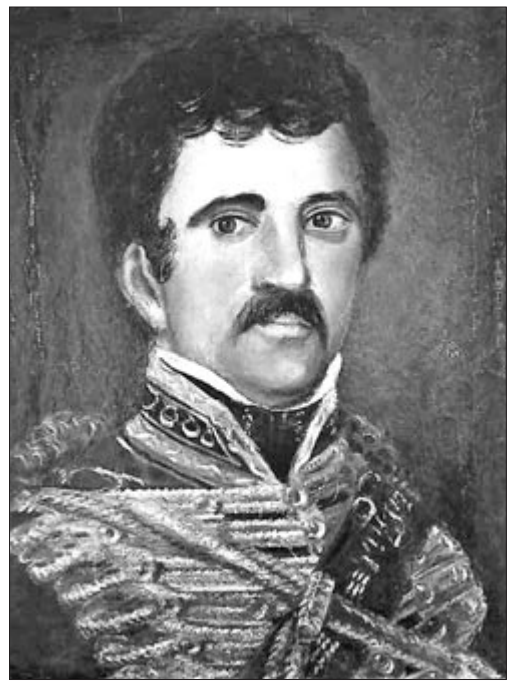
Tisztelettel köszönjük kedves olvasóink részvételét október 16-i rendezvényünkön! Mivel 16-án nem volt időnk mindenre, itt és most emlékezünk meg két minket érintő évfordulóról. Először: 147 éve, október 17-én Marosvásárhely avatta Bem József első köztéri szobrát! Huszár Adolf (gránittalapzattal) 3 méteres bronzszobrának ünnepi leleplezésén a helyiek közül Borosnyai Pál honvédegyleti elnök és Ajtai Mihály polgármester mondott beszédet. Ifjabb Szász Károly (Nagyenyed, 1825 – Budapest, 1905) pedig elszavalta az alkalomra írt ódáját (*Óda Bem szobra leleplezésére*, megjelent a hírrel együtt aznap a Vasárnapi Újságban). Ifjabb Szász Károly Arany János nagykőrösi tanártársa, költő, drámaíró és műfordító (Shakespeare összes szonettjének és Dante *Isteni színjáték*ának első magyar fordítója), református püspök volt; atyja, idősebb Szász Károly (Vízakna, 1798 – Marosvásárhely, 1853) halálraítélt, később kegyelmet kapott 48-as honvéd, államférfi, jogász, matematikus, Bolyai János bécsi ismerőse, Bolyai Farkas kollégiumi katedrájának utódja volt: a vásárhelyi református temetőben nyugszik. Másodszor: idén október 27-e gróf Bethlen Miklós halálának 310. évfordulója. Szóljon mai írásunk (és folytatása) Bethlen Miklósról.

Kiss Zsuzsánna

Apáczai enciklopédiájának és közéleti-emberi küzdelmeinek csakhamar akadtak lelkes követői. Most egy olyan Apáczai-tanítványról szólunk, aki sok téren cselekedett és alkotott. Irodalmi főművét, bár prózai alkotás és a memoár műfajához tartozik, a nagy magyar barokk színház megtestesüléseként szokás emlegetni. Ugyanakkor, a tudás, a hit és az egészség szótára, illetve a halál torkában is a hitben élni tudás lenyűgöző enciklopédiája.

„Az élet nem egyéb, hanem az élő állatnak cselekedésre és szenvedésre alkalmatos állapotja” – írta *Önéletírás*ában (Bevezető, 9. rész) a függetlenségét vesztve „haldokló Erdély” szinte a vértanúságig felcsigázott, mégis „emberségesen emberi” alakja, Bethlen Miklós. Tehetsége és „erőtelensége” szerint nem haszonért s nem hírnévért cselekedett, hanem közösségszolgálatból. „Micsoda emberrel volt bajunk, s micsoda emberek voltunk mü” – tárja elénk emlékeit, hogy „tanulj, maradék, ezekből” (*Önéletírás*, 2. könyv, 26. rész). „Ilyen rendű ember”, legmagasabb tisztségei szerint gróf és kancellár, mégsincs fölényeskedés benne, hiszen tudja, hogy a mindenség előtt csak „vilissimus homuncio” (1. könyv, 1. rész): hitvány kis ember maga is. Az írás pedig? „Nem téntával, hanem az én feleségem, gyermekim és magam könnyhullatásommal kellene az én és ő szenvedéseinket ezután leírni.” (2. könyv, 28. rész) Sorsközösség vállalását a birtokos személyragok ilyen egybeoldásánál csodálatosabban kifejezni nem is lehet. A maradéknak „mi szüksége vagyon [az előd] élete tudására?”. „Légyen fegyver, pajzs helyén”, határozza meg az öngyógyítást gyakorló, lassú halálra ítélt szerző „börtönmunkájának” kifele is irányuló, ránk is érvényes közösségi (ön- és nemzetismereti, emlékezetpolitikai stb.) célját. Minderről lehetetlen „rövideden” szólnunk.

Már édesatyja, Bethlen János is történetíró és (mint említettük) államférfi volt. Miklós tanulmányait Gyulafehérvárt és Kolozsvárt végezte, előbb Keresztúri Pál, majd Apáczai Csere János tanítványa volt. 1661-től három évig peregrinációban fejlesztette magát tovább: Heidelberg, Utrecht és Leyden egyetemein tanult, ellátogatott Angliába és Franciaországba. Hazatértekor első útja Csáktornyára vezetett, hogy felkeresse Zrínyi Miklóst (Magyarország és Erdély egyesítésének ügyében). Csak pár napjuk volt megismerkedni, aztán az ifjú Miklós szemtanúja lett a nagy Zrínyi halálával végződő végzetes (és a kitervelt gyilkosság gyanújával terhelt) vadkanvadászatnak. Új mentora nélkül maradva, az ifjú diplomata tárgyalt Zrínyi Péterrel és a nádorral, Wesselényi Ferenccel (akiket az osztrák hatalom hamarosan elpusztított), majd velencei kitérővel érkezett haza Erdélybe. Udvarhelyszék főkapitánya lett, megnősült (ozsdolai Kún Ilonát vette feleségül), hazaköltözött bethlenszentmiklósi birtokára, ahol megépíttette maga tervezte gyönyörű (az erdélyi reneszánsz egyik legreprezentatívabb) kastélyát. Főnemes kortársai többségével szemben kifejezetten mértéktartó, józan életet élt, házassága boldog volt. Hogy meghitt és felszabadult, játékosan kedves viszonyt épített ki feleségével, arról levelei is tanúskodnak; 1667. november 7-i levelében például „édes szerelmes kis nagy Anyám”-nak szólítja ifjú asszonyát. Mind józan életvezetése, mind a sok traumával és veszteséggel is tarkított családi „boldogsága” példaértékű volt nemcsak a maga korában, hanem ma is az.

Forrás: Wikipédia

A súlyosbodó Habsburg-elnyomás és protestánsüldözés ellen Bethlen Miklós több röpiratot, nyílt levelet és más iratot közölt, többnyire latinul. Az *Austriacae Austeritas Continuatiót* 1672-ben név nélkül velencei kiadási hellyel közölték, de valójában Kolozsváron nyomtatták. A sok száz elítélt, bebörtönzött, részint gályára hurcolt protestáns prédikátor és kántor-tanító védelmében több harcos írása született; a perbe fogás 1673 szeptemberétől 1674 márciusáig zajlott. 1675. január 4-én Bethlen kéziratos formában szerteküldte a protestáns papokhoz szóló *Epistola ad Ministros Exules… ex Hungaria* című episztoláját, majd 1677-ben az ügyben írt *Apologia Ministrorum Evangelicorum Hungariae*t a levéllel együtt meg is jelentette. Időközben, 1676 áprilisában a Béldi Pál-féle összeesküvés koholt gyanújával (Teleki Mihály intrikája nyomán, az erdélyi rendek hozzájárulásával) bebörtönzik Béldi Pállal együtt. Szigorú őrizet alatt tartják nyirkos, bedeszkázott ablakú cellában, egy ideig vasban is. Könyvet, papírt és tintát nem vagy alig kaphat. Fogaras várából egy év múlva szabadul. 1685 decemberében eltemeti szeretett első feleségét, 1686 tavaszán újranősül, Rhédey Júliával is meghitt, sikeres házasságban él. Két házasságából összesen tizenhét gyermeke születik, akik közül az akkori gyermekhalandóság miatt csak néhányan érik meg a felnőttkort; három gyermekének a leszármazottaiból máig ível családfája.

Közben, Magyarország török uralom alóli felszabadulásával a függetlenség emlék- és álomködében többfelől sanyargatott Erdély Habsburg bekebelezése masszívan elkezdődik. Bethlennek és Telekinek most már azonos cselekvési céljaik lesznek, de változtatni nemigen tudnak azon, ami Erdélyre vár. Bethlen tovább írja a hazáját „újraéleszteni” szándékozó röpiratait (*Moribunda Translyvania*, 1687), védelmébe veszi Misztótfalusi Kis Miklóst (1690). 1689-től a fejedelmi tanács tagja. Bécsben a Diploma Leopoldinum kiadásával (1691) a magyar alkotmányosság kereteit próbálja megőriztetni az egyre abszolutisztikusabb módszerekkel Erdélyt (a török iga mellé) új igába törő Habsburg-uralkodóval. 1691-től az elhunyt Teleki Mihály nyomdokában kancellár lesz (a gubernátori tisztet Bánffy György tölti be), Máramaros vármegye főispánja és Huszt főkapitánya. 1696-ban grófi rangot kap. Felszólal a féktelen katonai megszállás és az ellenreformációs Habsburg-uralom ellen Erdélyben – s miközben e körülményekben látja és láttatja a Rákóczi-szabadságharc kitörésének okait, a hatalom vészesen megjegyzi őt magának…

Hiszen a ma csak részben ismeretes *Penetralia Transylvaniae (Erdély legmélyebb titkai)* című közgazdasági-politikai traktátusa, melyben nagyszabású javító reformokat sürget és ajánl az osztrák hatalomnak, „felhergeli” Bécset. Bethlen ekkor lemondana tisztségeiről, de persze nem teszi meg. 1703. október 11-én, miután a Rákóczi-szabadságharc a breznai kiáltvánnyal csak pár hónapja indult, Erdély katonai megszállója, Jean Rabutin de Bussy tábornok Bethlen Miklóst Szebenbe rendeli; kényszerlakhelyén megfigyelés alatt áll. A kancellár végrendeletet ír. *Colomba Noe… (Olajágat viselő Noé galambja…)* című, talán túlságosan idealistán az igazságra, a nemzetközi és magyar jogra, illetve a méltányosságra hivatkozó, álnéven (Fridericus Gotefridus Veronensis) kiadott röpirata (Hága, 1704) elegendő ürügyül szolgál, hogy a Habsburg-hatalom halálra ítélje, vagyis látványos kivégzés helyett végleg bebörtönözze a lassan már köszvénnyel és kólikával küszködő, idősödő államférfit. Szebenben, Eszéken, majd Bécsben raboskodik. A mértékletesség bajnoka a testileglelkileg sorvasztó, reménytelen rabságot is tűri. A felségsértés vádja alól 1708 nyarán felmentik. Családja először négy év múlva, 1708. április 15-én látogathatja meg, még Szebenben. Lassanként engedélyt kap, hogy olvasson és írjon, hogy levelezzen – a császárnak is ír, és megírja *Sudores et cruces…* című első önéletrajzi munkáját, ezt még latinul (1706–1708). Miután véget ér a szabadságharc, s a vezérlő fejedelem már bujdosik, Bethlennel szemben látszólag enyhül a hatalom. 1712 februárjától a börtönnél tágasabb, többszobás lakást bérelhet… de továbbra is őrizet alatt, Bécsben. Különös tévedés, ám jellemző a hatalom és gyarmati „perifériái” közti viszonyokra, hogy Bod Péter (1712–1769), Árva Bethlen Kata olthévízi lelkésze és első irodalomtörténet-írónk még tévesen úgy tudta, hogy Bethlen Miklós Bécsből „idővel elbocsáttatott volna; de maga nem kívánt osztán visszajőni Erdélybe” (Bod Péter, *Magyar Athenas*, Magvető 1982, 281.)! A hírszerzés megtévesztőleg végezte a dolgát, hogy teljes bizonytalanság és a bajban bűnbakkeresés uralkodjék az alattvalók fejében – mint később is annyiszor… Maga Bethlen Miklós a dezinformációról így vélekedett: „Sok az hír, sok az hazugság, sok az temondád” (1677. szept. 28-án Teleki Mihályhoz; Jankovics József: *Bethlen Miklós levelezése* 1699–1716, Budapest, Akadémiai, 1987, I. 302.).

1713. szeptember 30-án fizetség (reverzális) ellenében elviszik őreit az ajtajáról, de ezen év végétől egy igen rafinált ügynököt állítanak rá, aki gátlástalanul és következetesen meglopja, leveleit-iratait elkobozza, gondozását elhanyagolja… Bécs ágense, a katolizált Szaplonczai István előbb intéző, majd szakács szerepet tölt be Bethlen mellett. A kancellárt teljes testi-lelki terror alatt tartja. Nem adja át a várva várt és az egészségének használó élelmiszerrel, itallal, felesége gondoskodó szeretetének jeleivel teli csomagokat. Elzárja bizalmas barátaitól (legkitartóbb, utolsónak elűzött híve Tarczali Zsigmond). Szaplonczai a fogva tartott kancellárt és annak minden kérését semmibe veszi. Személyére, korára, mértéktartó életvitelére és a börtönlét miatt kialakult betegségeire (köszvényére, kólikájára) nincs semmiféle tekintettel. Így ártalmas diétával és kíméletlen, inkább káros, mint helyes gyógykezelésekkel (purgáció, érvágás, mérgező szerek) módszeresen kínozza és gyengíti áldozatát… Ráadásul zűllött életével (Bethlennel közvetlenül szomszédos szobában lakik) végleg megkeseríti a meggyötörten is szilárd hitű főnemes nappalait és éjszakáit – aki, bár leveleiben szinte minden rosszról hallgat, erről a folytonos tivornyázásról burkoltan panaszkodik.

Így aztán a felmentésben csak látszólag részesített, a haza meghalni sem engedett fejedelmi rab egyre többet betegeskedik. A császárvárosban több ízben halálhírét keltik. 1716 februárjában elveszíti élete második párját, Rhédey Júliát; és őt csak tíz hónappal éli túl. Bécsben temetik el szinte titokban, valamely külvárosi protestáns temetőben… Csodával ér fel, hogy levelezése, önéletírása kéziratos formában fennmaradt. Az *Élete magától igazán íratott, kit az Isten tud* kezdetű *Önéletírás*át, magyar nyelvű emlékirat-irodalmunk gyöngyszemét Eszéken kezdte el 1708 májusában, és Bécsben fejezte be 1710. január 23-án. Emlékét hűséggel megőrizték gyermekei, unokahúga, Árva Bethlen Kata, a korszak többi „belső száműzöttje” és az utókor. Bod Péter Erdély Szolónjának nevezte Bethlent. Az *Önéletírás* kezdetben kéziratosan és titokban terjedt; ma tizenhat ilyen kéziratról tudunk. Az első kiadás Szalay László nevéhez fűződik, 1858 és 1860 között jelent meg, amikor a legnagyobb magyar, Széchenyi István a haza újabb sorscsapásai miatti öngyötrésben a Bethlenéhez valamelyest hasonló kiszolgáltatottságban élt és halt meg (1860. április 8-án) Döblingben.

(Folytatás a 6. oldalon)

A Veress család menekülése Erdélyből (6.)

1944. szeptember 14. – 1945. május 21. között

Karácsony előtt egy héttel bejöttek Heténybe is az oroszok, sőt eljutottak egészen Komáromig, aztán nagy harc alakult ki Hetény környékén is, két tűz között voltunk. Nappal és éjszaka is a „Sztálin-orgonák” jellegzetes zaja hallatszott, éjszaka megvilágították az eget, mint valami hullócsillagok. Német repülőgépek dübörögtek fölöttünk, és sok bombát dobtak le. Családunk tagjai rémülten bújtak össze. Ideiglenes lakásunk közelében is négy bomba hullott le, de azok szerencsénkre nem robbantak fel, mert amint a magyar tűzszerészek később kiderítették, gyártáskor a gyutacsok kimaradtak.

Egyik nap az oroszok a falu temetőjéhez rendelték a férfiakat, eltemetni az elesett katonákat. A beteg apu helyett én (Tibor) mentem el, de az orosz tiszt a helyi lelkésszel együtt hazaküldött. Útközben a lelkész elmesélte nekem, hogy egy ideig Hetényben élt Csokonai Vitéz Mihály (1773–1805) nagy szerelme, a „Lilla-versek” ihletője – Vajda Juliánna (1776–1855).

Karácsony reggelén a németek visszaszorították az oroszokat mintegy 30 kilométerre, Párkány felé, addig az asszonyok és a kisgyerekek a pincében voltak, és végre szabadon ünnepelhettek szobáikban. Elek bácsiékkal együtt kalácsot is sütöttünk.

December 29-én apunak újból Győrben kellett jelentkeznie a Klapka György 6. honvédezrednél, de szerencsére a tábori orvos javaslatára betegszabadságát meghosszabbították újabb három héttel. December 31-én visszajöhetett Heténybe, nagy volt az öröm, habár beteg volt, feküdnie, diétáznia kellett, de jó volt, hogy együtt lehettünk.

Hetényben elpusztult az egyik lovunk, mert az istálló is nagyon hideg volt, a ló öreg, és az ellátás is gyenge volt. Így csak egy lóval, a fiatalabbal mentünk később tovább Ekecsre, majd onnan haza, a közel ezer kilométerre levő Nyárádszentannára is.

Hetényben a szekéralján lógó puskákat elrejtettük a szalmaszakaszba, nehogy az oroszok megkapják. Ott is felejtettük.

Karácsony után hárman, anyu, Klári néni és én Hetényből szekérrel bementünk a közeli Komáromba azzal a céllal, hogy a hölgyek vásároljanak ruhaneműt és más szükségleti cikkeket. Klári néni rokonánál szálltunk be, és gyalog mentünk vásárolni egy ruházboltba, ahol sokan voltak vásárlók. Egyszer csak bejött két fiatal, szinte még gyermek, legfeljebb egy-két évvel lehettek idősebbek, mint én. Puskával, karjukon nyilas jelzéssel igazoltatni kezdték a férfiakat, a nőket nem. Kérték az igazolványomat, szerencsére ott volt nálam a személylapom, de nem voltak megelégedve vele, és parancsolták, hogy menjek velük. Édesanyám és a boltban levő vásárlók kérték, hogy ne vigyenek el, mert „ő még csak gyermek”, és nem katonaköteles, így a vásárlók kérésére szó nélkül elmentek, mi pedig az ijedelemre vásárlás nélkül kijöttünk az üzletből, majd visszamentünk Heténybe.

A németek viszonylag hosszabb ideig tartották helyben a frontot, és ott időztek Hetényben, de szüleink megbeszélték, hogy ha újból közeledik a front, továbbmegyünk nyugati irányba. Szüleink nem szerettek volna két tűz közé keveredni, mint ahogy korábban már megtörtént. Az elhatározást tett követte.

Januárban édesapánknak ismét Győrben kellett jelentkezni katonai szolgálatra, el is ment, szerencsére nem kellett sokáig maradnia, mert a vesebetegsége okán – újabb orvosi javaslatra – 1945. augusztus 6-ig

hosszabb betegszabadságra küldték, így ezután együtt lehettünk zavartalanul.

A front egyre közeledett, 1945. február 5-én átköltöztünk a csallóközi Ekecsre. Szomorúan indultunk ismét útnak.

Ekecs községbe érkezve először Tömösközy Ferenc református lelkészhez mentünk, aki be is fogadott a parókia egyik szobájába, majd mindenben segítségünkre volt. Apuval elment a jegyzőségre elintézni a letelepedést, a bejelentkezést. A paplak udvarán nem volt istálló, csak egy fásszín, ide vittük be a lovat, amíg Ekecsen voltunk. Végig ott is maradt, bár mi később átköltöztünk Kovács Károly tanító bácsiékhoz. Négy éjszakán át aludtunk a paplakon, de szűk volt a hely, három gyereke volt a lelkipásztornak, és miután Károly bácsit, a tanítót megismertük, ő felajánlotta, hogy biztosít számunkra egy szobát az iskolában.

A családban négyen voltak: a tanító, Piroska néni, Károly fiuk és Piroska lányuk.

Ekecs nagy község, rendezett utcákkal, nagyobbrészt magyar emberek lakják, itt igazán otthon éreztük magunkat.

Ekecs bejárata Nagymegyer felől, és a református templom

A front közeledett, és március vége felé egy bunkert készítettünk a tyúkok udvarában. Pár nap alatt sok földet ástunk ki, a bunker mélysége kb. 1,5 méter, hossza 2 méter, szélessége 1,5 méter volt. Gerendákat fektettünk reá sűrűn egymás mellé, és elszigeteltük, hogy a tetejére visszahelyezett föld ne hulljon be. Elég magasan befedtük. Bejárata az egyik végében volt, lépcsőszerűen elkészítve. Bent a bunkerbe kétfelől padokat helyeztünk, ahová le lehetett ülni. Miután elkészült, ki is próbálta a család, szorosan mind elfértünk, de sokat nem tartózkodtunk benne, senkinek nem volt türelme itt ülni, és igazából nem is volt szükség rá, mert itt nem voltak bombázások, támadások. Csak emléknek maradt meg, hála Istennek.

Az oroszok bejövetele előtt két német katonatiszt lakott Károly bácsiék egyik szobájában. Mi az iskola egyik osztályát kitakarítottuk, felsúroltuk az olajos padlót, és oda rendeztük be a szobánkat; jó is volt, jól éreztük magunkat, azért is, mert a családunk együtt lehetett.

Március 15-ét is megünnepeltük. Ünnepi beszédet a nyilasok vezére tartott, a hallgatóság főleg gyerekekből tevődött össze, akik szavaltak, énekeltek tanítójuk vezetésével.

Az oroszok április elsején jöttek be, csendesen, egy kozák tiszt vezetésével, aki mindenkinek integetett, mi meglepetten kérdeztük egymástól, hogy ilyen is van? Az Ekecsen tartózkodó magyar katonák – voltak vagy huszonöten, egy ideig itt-ott meghúzódtak, majd puskák nélkül szállingóztak elő, orosz parancsra („pásli dámoj”) sorba álltak, és énekszóval elindultak Nagymegyer irányába. Azt énekelték, hogy „Megyen már a hajnalcsillag lefelé”. Mi, gyermekek egészen a falu végéig elkísértük őket, majd integettünk egymásnak. Egész idő alatt egyetlen lövés sem dördült el.

Miután elmentek a németek, családunk átköltözött az iskolából a tanítói lakásba.

Bevásárolni a közeli, 6 kilométer távolságra fekvő városba, Nagymegyerbe mentünk – többször is – az Ekecsen való tartózkodásunk idején. Márciusban egyedül, majd áprilisban a tanító fiával, Károllyal mentem. Hazafelé menet orosz és román katonákkal találkoztunk, akiket öltözékük alapján lehetett megkülönböztetni. Az egyik román katona megállított minket, majd oroszul mondta: „Dáváj csász!”. Károly odaadta az óráját, de az orosz elvette tőle, és visszaadta Károlynak. Alig tettünk pár lépést, amikor az orosz katona kiáltott ránk: „Sztuj! Dáváj csász!”, majd csak annyit mondott: „pásli”. Később sok mesét hallottam a „dáváj csász” mondásról, velünk valóban megtörtént.

A háború zaja egyre inkább távolodott, keletebbre teljesen megszűnt, és szüleink elhatározták, hogy hazatérünk Erdélybe. 1945. április 27-én, pénteken reggel 10 óra körül indultunk haza. Elbúcsúztunk Ekecstől, a kedves befogadó családoktól kevés, korábban az ekecsi illetékesek által már felleltározott, így hivatalos okmánnyal igazolható holminkat felraktuk a szekérre. Velünk jött Szentendréig egy hölgy, aki szintén menekült volt, Ekecsen ismertük meg, és megkért, hogy jöhessen velünk házáig, testvéréhez. Együtt mentünk Szentendréig, és ott is aludtunk náluk. Útközben csatlakozott hozzánk egy nagyon fiatal (17-18 éves) orosz katona, aki később igencsak hasznosnak bizonyult. Számos kaland után érkeztünk haza Nyárádszentannára, ahol lakásunkat teljesen kifosztva találtuk 1945 május 21-én. De ez már egy másik történet.

(Veress Gáspár Tibor elmondása alapján írta Veress László)

Szabadságolási igazolvány.

SZEMÉLYLEÍRÁS.

Betegség miatt szabadságolási igazolvány édesapánknak (Ekecs)

Az öngyógyító íróvá lett kancellár, gróf Bethlen Miklós

(Folytatás az 5. oldalról)

Nagyon érdekes, hogy Bethlen emlékiratának először egy álemlékirat változata terjedt el, amelynek hamis volta csak az eredeti Önéletírás első megjelenése után derült ki. Ezt az álemlékiratot Brenner Dominique de Révérend apát és diplomata írta franciául, aki fordulatos életútja során II. Rákóczi Ferenc diplomatája is volt, és Bethlen Miklóst személyesen ismerte. II. Rákóczi Ferenc halála után (Rodostó, 1735. április 8.) a kuruc-magyar ügy aktualitás és egzotikum volt egyszerre. Az abbé izgalmas, valóságelemekből is épített, de nagyon „átromantizált” bestsellert írt a zseniális államférfiúról, aki a „barbár Keleten” élt és küzdött. Ugyanakkor Bethlen valódi politikai küzdelmeiről és a felségárulás vádjával életfogytiglani börtönre ítélt kancellárról már nem szól az álmemoár. Brenner abbé eszményi, sőt gáláns hőst állított a „nyugati” közönség elé. Egyes szám első személyben írt műve 1736-ban jelent meg Amszterdamban, nagy sikere volt, úgyhogy 1739-ben, amikor többkötetes könyvet adtak ki a magyar szabadságharcról és Magyarországról, II. Rákóczi Ferenc franciául írt *Emlékirata* mellett hozzácsatolták a Rákóczi-szabadságharc alatt fogva tartott erdélyi kancellár ifjúkoráról szóló fiktív énregényt is. Miközben csak titokban terjedhetett Bethlen Miklós valódi kézirata, a francia Bethlen Miklós-könyv első részét 1804-ben magyarra fordították Kolozsváron, a Nemzeti Játék Szín javára (Köpeczi Béla: „Bethlen Miklós francia emlékiratai”, ItK 1955/3, 296–304). Azonnal szenzáció lett belőle. Ezt az álemlékiratot Kolozsvár színészei magukkal vitték körútjaikra, és terjesztették. 1805 májusából több olyan marosvásárhelyi színlapot ismerünk, amelyen egy-egy előadás beharangozása mellett az is szerepel, hogy Bethlen Miklós emlékiratát a közönség megvásárolhatja Ernyi Mihály színész szállásán (a Klastrom utcában) néhány éppen műsoron lévő színdarab szövegével együtt! A híres, de elhallgattatott nagy elődről szóló könyvet bátor színészeink nem véletlenszerűen hirdették, hanem aktuálpolitikai üzenetként, tartalmilag rokonítható színdarabok plakátjain. Így szikrázhatott fel Bethlen Miklós emléke a népszerű Kotzebue érzelmileg és erkölcsileg felkavaró műveivel közös hirdetésben! A felségsértés koholt vádjával életfogytiglan fogságban tartott kancellár (akkor valódinak hitt) memoárját *A rágalmazók* című érzékenyjáték (1805. május 16.), illetve *A fogoly* című szomorújáték (1805. május 18.) mellett hirdették (lásd OSZK-színlapok). A nemzeti önazonosságot szolgáló „szenvedéstörténeti” áthallás katartikus: erkölcsileg és érzelmileg megtisztító hatásra törekvő előadások falragaszain nyilvánvaló volt. Ennyi kitérőt ez az álemlékirat feltétlenül megérdemel; két hét múlva visszatérünk a ma már digitálisan is olvasható valódi, eredeti Bethlen Miklós-féle *Önéletírás*hoz.

Mi lesz veled, emberke?

A munkahelyi bántalmazás

Albert Ildikó klinikai pszichológus

Az előző rész gondolatvilágához még sok hozzáfűznivalóm lenne, hisz a demagóg magatartás és a disztópiás világkép kéz a kézben jár a pszichológiai ember és az expresszív individualizmus jelenségével. Ezekkel majd később fogok részletesen foglalkozni, mert nagyon fontosak jelenünk és mindennapjaink megértéséhez, ám előbb szeretném végigjárni azokat a kérdéseket, melyeket az olvasók fogalmaztak meg, ezért folytatom a bántalmazással, különös tekintettel a munkahelyi bántalmazásra.

A bántalmazás sokkal gyakoribb jelenség, mint gondolnánk.

Sokat bántjuk egymást. És sokszor magunkat is.

Mostanában, hogy elkezdtünk vele „hivatalosan” is foglalkozni, felfedeztük, hogy néha rendszeresen bántanak egyes gyerekeket, vagy a főnök egy beosztottat, esetleg munkatárs a munkatársat. A családon belüli erőszak köztudott és meg nem oldott. Sőt, döbbenetesen sokan tűrik és találnak rá mentséget. Pedig a kisgyereket ért sértések maradandó nyomokat hagyhatnak. Ezekről mind tudunk, és zengzetesen mutatjuk, hogy teszünk ellene, pedig lényegében dehogy.

És ezek után a nagy kérdés: mi van a kevésbé ismert vagy fel nem ismert bántással? Amikor a tettek hiánya a bántás. Amikor nem hívja fel a gyerek a szülőt, a nagyszülőt, vagy fordítva? Amikor senkit sem érdekel, mit csinálsz, hogy vagy? Amikor nem adja meg a kölcsönt, nem viszonozza a meghívást, nem válaszol az üzenetre, nem veszi fel a telefont? És minek nevezzük, ha nem figyel rád a másik, ha nem válaszol, csak morog, ha sosincs ott, mikor szükség van rá? Hát a hivatalok packázásait, a rosszkedvű eladó, morcos takarító, goromba buszsofőr vagy kalauz förmedvényeit? Ha így végiggondoljuk, szinte azt látjuk, hogy állandó bántás az életünk, ha nem keressük tudatosan, lámpással az ellenkezőjét, mert szerencsére az is van. A legnagyobb gond talán az, hogy az áldozatnak legtöbbször igen kevés lehetősége van arra, hogy érdemben meg tudja védeni magát, hogy valódi segítséget kapjon. Inkább csak próbálkozások vannak, de legtöbbször az egyén egyedül marad a bajával.

A bántalmazásnak több formája ismert, és szerencsére többféle angol elnevezése is van, bár ezek nélkül is ugyanolyan jól le tudjuk írni őket, mint velük. A bullying talán az általánosabb, szélesebb körű fogalom – magyarul szándékos megfélemlítés, zaklatás vagy bántalmazás – olyan ismétlődő, akaratlagos agresszív viselkedést jelöl, amelyben egy személy vagy csoport fölényt (hatalmi vagy számbéli lehetőségek adta fölényt) igyekszik kialakítani, és azt kihasználva árt egy másik embernek vagy csoportnak. Van szóbeli, fizikai, érzelmi, társas (relációs), szexuális és gazdasági abúzus.

A szóbeli bántalmazás a gúnyolódás, csúfolódás, fenyegetés, sértő megjegyzések, leszólás formájában ölt testet. A fizikai ütést, rúgást, rángatást jelent, de ide tartozik a tárgyak elvétele és/vagy megrongálása is. Az érzelmi és társas forma elutasítást, pletykák terjesztését, kiközösítést, lejáratást jelent. A szexuális erőszak ma sokat emlegetett téma, és a „me too” jelenség egy ideig erősen bevitte a köztudatba, bár mára mintha újra lecsendesedett volna. Napjainkban kialakult a cyberbullying is, azaz az online felületen, közösségi oldalakon, sms-üzenetekkel történő megszégyenítés, zaklatás is, melynek hatása egyre erőteljesebb, és egyre szélesebb körben valósul meg.

A bántalmazás – amit az különböztet meg a civakodástól vagy összeszólalkozástól, egyszeri kirohanástól, hogy rendszeres és hosszú ideig, legalább 6 hónapig tart –, sajnos minden életkor velejárója, hisz már a családban elkezdődik, és gyakran a legkisebbet sem kímélik. Aztán folytatódik óvodás- és iskoláskorban, illetve a munkahelyen is. Mindenféle rendszeres durvaság, néha nagyon finoman csomagolva, bántalmazást jelent.

A munkahelyi bántalmazás, melyet mobbingnak – munkahelyi pszichoterrornak – szokás nevezni, egy személy ellen irányuló, szándékos, ismétlődő és hosszabb időn át tartó érzelmi bántalmazás, zaklatás vagy kiközösítés. Bármilyen munkaközösségben előfordulhat, és legtöbbször nem egyszerűen a leggyengébb láncszemet pécézik ki. Különben ez mindenféle és minden korú közösségre igaz: nem föltétlenül az áldozat típusú személyiség válik bántalmazottá. Gyakran sokkal összetettebb a helyzet, furcsább okok, körmönfontabb indokok alapján pécéznek ki valakit, különösen egy munkahelyen. A kulcsszó ellenben minden esetben a másság, a sorból való kilógás. Egy színházi csapatban például bántalmazottá válhat a legszebb vagy a legtehetségesebb művész. És bármely munkacsapat kiközösítheti éppen a legtehetségesebb, a legjobb munkaerőt, aki épp a képességeiért hat fenyegetőleg a többiekre, netán a főnökére, és ezért igyekeznek azok elrettenteni őt. De néha elég az, ha valaki új a munkahelyén, vagy épp ellenkezőleg, egyedül marad régiként egy megújult, megfiatalított csapatban.

A bullying hátterében egyébként számos, néha nehezen felismerhető ok húzódhat, hisz a látszat ellenére a bántalmazó is lehet, hogy szorong, vagy frusztrálja a helyzet, vagy féltékenység, esetleg önbizalomhiány okozza a megnyilvánulásait. Gyakran a pozíció féltése, a hatalmi játszmák juttatnak oda egyént vagy kisebb csoportot, hogy a vélt vagy valós konkurens személyt bántsák, megalázzák, igyekezzenek lejáratni, esetleg épp azt remélve, hogy ezzel őt megfutamítják, megszabadulnak tőle. De igen gyakori a főnök–beosztott kapcsolatban előálló bántalmazás, nem ritkán egyszerűen, mert ellenszenves a beosztott, de még inkább akkor, ha az potenciális veszélyt jelent a vezetőre, hogy esetleg elfoglalhatja a helyét.

A bántalmazottak helyzete rendkívül nehéz. A rendszeresen kiközösített, kigúnyolt vagy leszólt, kinézett vagy megalázott személy nagyon elbizonytalanodhat, szorongásossá és depresszióssá válhat, kényszerei alakulhatnak ki, csökkenhet az önbecsülése. A kiváló dolgozóból problémás, figyelmetlen, tévedéseket vétő alkalmazott válik.

A nagy és fontos kérdés: hogyan lehet kilépni egy ilyen helyzetből? Mit tehet az áldozat? Ismertem olyant, aki egyszerűen tűrte a helyzetet „ki bírja tovább?” alapon. Ehhez ellenben vagy sok erő, nagyon érett személyiség és öntudat szükséges, vagy olyan lelki vakság, mely megvédi az áldozatot, hisz fel sem ismeri a helyzetét, nem jön rá, mi is történik vele.

Van olyan, aki egyszerűen otthagyja a munkahelyét, mert nem tud megbirkózni ezzel a helyzettel. Akinek van erre lehetősége, és viszonylag könnyen talál más tevékenységet, az a lehető legegyszerűbb és legdrasztikusabb megoldást választja.

Aki maradni akar vagy maradnia kell, annak valami módon szembe kell szállnia a bántalmazókkal. Szerencsés helyzet, ha van olyan munkatársa, aki mellé áll, akivel szövetkezhet, és ez nagy segítséget jelent. A támogatás mindig minden körülmények között nagyon jó eredményt hoz.

Érdemes esetleg szóba állni a bántalmazóval vagy bántalmazókkal. Egyenesen megkérdezni, mi a gond, miért teszi(k) azt, amit tesz(nek). A megbeszélés néha csodákra képes. Sajnos nem univerzális megoldás vagy gyógyszer, de próbálkozni kell.

Jó lenne, ha segítenénk egymáson, ha nem mennénk el becsukott szemmel a bántalmazás mellett, mikor találkozunk vele.

És nagyon fontos lenne tudatosítani, hangosan hirdetni és kiállni amellett, hogy a bántalmazás, bántó, sértő, megalázó viselkedés elfogadhatatlan mindenki részéről. Minél magasabban van, annál galádabb dolog bántónak lenni.

Érdemes lenne felismerni, hogy sokat, túl sokat bántjuk egymást. És ez meg is térül. Még több bántást szül. És észre sem vesszük.

Ember és állat harmóniája

Paraziták a hideg évszakban

Az őszi hűvös éjszakákkal egyidejűleg a házi kedvencek gazdái a paraziták elleni kezelést lazábban kezelnék olyan meggondolásból, hogy a hidegre váltó időjárás talán nem kedvez a paraziták szaporodásának.

Szer Pálosy Piroska

– Késő ősztől kora tavaszig érdemes-e folytatni a kullancs- és bolhairtást a lakásban tartott cicákon, illetve a kijáró kutyákon, vagy felszusszanhat a gazdi, és a téli hónapokban szünetet lehet tartani? – kérdeztük *dr. Pálosi Csabát*, a Noé Bárkája kisállatklinika vezetőjét.

– A tévhitekkel ellentétben a hideg időjárás nem szünteti meg a bolhaproblémát, sőt az őszi és téli hónapok új kihívások elé állítják a gazdikat. Bár a tartós, kemény kinti fagyok gyérítik a szabadban lévő populációt, a bolhák rendkívül találékonyan vészelik át a telet, ezért ilyenkor sem szabad megszakítani a bolhák elleni védekezést. Gyakori tévedés, hogy ezzel csak időszakosan kell foglalkozni, holott a bolhák egész évben lesben állnak, ahogy a klímaváltozás következtében már a szúnyogok és a kullancsok is egész évben jelen lehetnek. A csakis lakásban élő kedvencek sincsenek teljes mértékben védve a paraziták tól, mivel az élősködők számos úton bejuthatnak a lakásba. Megeshet, hogy épp a gazdi a saját ruházatán, cipőtalpán viszi haza őket úgy, hogy nem is tud róla.

Amikor odakint csökken a hőmérséklet, a bolhák és bábjaik a túlélés érdekében a meleg felé húzódnak. A fűtött lakások tökéletes biztonságot jelentenek számukra, ahol az évszaktól függetlenül, megszakítás nélkül képesek szaporodni.

Illusztráció Fotó: Kiss Éva

A bolha fejlődési alakjai közül a báb rendkívül ellenálló. Egy védett, fagymentes zugban (például kutyaházban, terasz repedéseiben vagy a pincében) a bábok hónapokig képesek túlélő üzemmódban szunnyadni, és csak akkor kelnek ki, amikor megérzik a közelben egy melegvérű állat testhőjét.

Ősszel a kutyák és macskák vastagabb téli szőrzetet növesztenek, a dúsabb szőrzet nemcsak a hideg ellen védi kedvencünket, hanem ideális meleg és rejtett búvóhelyet biztosít a bolháknak, ráadásul a gazdi számára is nehezíti a paraziták észrevételét. Ajánlott rendszeresen porszívózni a lakás sötétebb sarkaiban, a szőnyegeket és a bútorok alatti réseket, ezáltal eltávolítani a petéket és lárvákat. A kedvencek fekhelyét, takaróit rendszeresen legalább 60 °C-on kell mosni, hogy elpusztuljanak a bennük fészkelő élősködők. A lakásban tartott kedvencek esetében a téli bolhafertőzés még gyorsabb lehet, mivel a fűtött szobák 20–22 °C-os hőmérséklete és ideális páratartalma miatt a bolhák életciklusa egy pillanatra sem lassul le. Ha a benti kutyán vagy macskán bolhát talál a gazdi, az azt jelenti, hogy a lakásban már egy fejlődésben lévő populáció él. Ezért a leggyakoribb hiba, ha csak azt az állatot kezeljük, amelyiken bolhát találunk, ugyanis ha az egyik állat parazitás, a másik is hordozni fogja, még ha a dúsabb szőrzet miatt nem is látjuk azonnal. A kezelést egy időben, egyszerre kell elvégezni a lakásban élő összes kedvencen.

Fontos azonban, hogy soha ne használjuk a kutya parazitaellenes szerét a macskán, ugyanis bizonyos kutyáknak szánt készítmények (például a cseppekben gyakran megtalálható permetrin) halálosan mérgezők lehetnek a macskák számára.

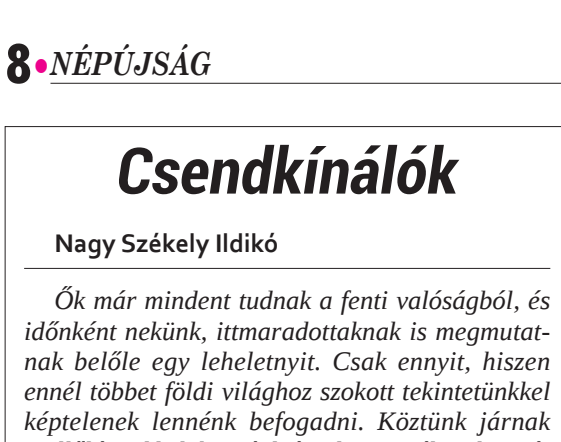
A kizárólag lakásban élő macska is lehet bolhás, bélférges, sőt, kullancs is kerülhet rá. A bolha nem csupán viszketéssel járó kellemetlenséget okoz, de a kullancshoz hasonlóan fertőzéseket kaphat tőle a macska. A rágcsálókon élő bolhák csípésével terjedhet a pestis, de többek között patkánytífuszt, a galandféreg lárváit terjesztik a kis vérszívók, amit az ember is elkaphat a kedvenctől. Emellett a kezeletlen bolhafertőzés, illetve a rovarok csípése nyomán jelentkező allergia komoly bőrpanaszokat okoz. A macskák fogékonyabbak a kutyáknál, ezért egyértelmű, hogy a benti macskát is védeni kell mind a bolháktól, mind a kullancsoktól és egyéb élősködőktől. Szerencsére ennek ma már számos módja van, a tablettáktól kezdve a bőrre csepegtethető, úgynevezett spot-on készítményekig. A tabletta csak a kifejlett bolhákat öli meg, a bolhapetéket és a lárvákat nem pusztítja el. A bolhanyakörvek hatásfoka pedig bizonytalan, ugyanis, ha nem érintkezik megfelelően az állat testével, nem garantált a védelem. A készítmény csomagolásán feltüntetett időközönként egész évben feltétlenül ismételni kell a műveletet – hangsúlyozta a szakember.

Csendkínálók

Nagy Székely Ildikó

Ők már mindent tudnak a fenti valóságból, és időnként nekünk, ittmaradottaknak is megmutatnak belőle egy leheletnyit. Csak ennyit, hiszen ennél többet földi világhoz szokott tekintetünkkel képtelenek lennénk befogadni. Köztünk járnak szellőlépteikkel, hozzánk érnek az autóbuszba zsúfolódott tömegben, végigsimítanak takarónkon, amíg alszunk. Észrevétlenül jönnek, és úgy is távoznak mindig.

Egyetlen napon, november első, alkonyatba nyúló délutánján és a gyertyafényszigetek közt szinte illuzórikusnak tűnő esti órákban mutatkoznak csak meg kendőzetlenül. Olyankor nem ők szegődnek a nyomunkba, mi indulunk hozzájuk befele hulló szavainkkal, megszokott, emlékező mozdulatainkkal, az elmúlt év minden zajával, zörejével. Csendjükből kínálnak minket, köszönetképpen a hozott virágért, mécsesért, időért. Egyszerre védelmező és tanító ez a csend. Fogadjuk el, töltekezzünk belőle amennyire csak lehet, hogy kitartson a következő világításig. Ez a magasból ránk simuló némaság segítsen meghallani, megérteni a felhők mögött kirajzolódó, lenti dolgainkhoz is erőt adó lényeget.

Fotók: Nagy Tibor

Az asztrológus gondolatai

Tóth Sándor

Mottó: *„Fegyver legyen akaratod,*
Minden-tudásod a pajzsod.
Merj poklodba alászállni,
Hallgatni és meghallgatni!”

Kedves Olvasók!

A Skorpió hónapjában vagyunk. Az elmúlás hangulata eluralkodik a természetben és az emberen egyaránt. Ez pedig nem más, mint a halálhoz vezető ösvény vége. Minden emberben ott bujkál a félelem, bevallva vagy bevallatlanul. Amikor a lelkek kiűzettek a paradicsomból, akkor elveszítették az állandóságot, és elnyerték az eredendő bűn jutalmát: a térben és időben átutazó, testi korlátok közé szorított életet. Az a tapasztalat, hogy a halálélménnyel való legintenzívebb szembesülés a Skorpiók feladata. Ez még akkor is igaz, ha ez a félelem gyakorta a csontvelőjükig hatol, és a lelkük legintenzívebb sikolya éles pengeként hatol át rettegésük éjszakáján. Képzeld el: arra ébredsz, hogy hideg verítékben úszol, és hálát adsz a Fennvalónak, hogy a borzalmakat csak álmodtad. Megérkeztél asztrális világod nyálkás, mocsaras tájairól abba a biztonságot ígérő szobádba, ahol remegő kézzel nyúlsz az éjjelilámpád kapcsolója után. Van-e rá garancia, hogy ez a valóság, és az álom a valótlan? Ki is vagy te tulajdonképpen? A tarot-ban van egy lap, melynek neve az Ördög. Egy fiatal párt ábrázol, akiknek egy vörös, szarvakkal rendelkező szőrös fenevad lasszót fűz a nyakukba. Ha menekülni próbálnak, akkor szorul a hurok, és határozottan romlik az esélyük a túlélésre. A kiút: ha közel mennek hozzá, megismerik, és saját kezükkel szedik le a kötelet a nyakukról. Az Ördög asztrológiai megfelelője a Plútó. A csábítás, mely felkelti és eluralja a vágyainkat. Elfojtani őket nem érdemes, mert akkor még nagyobb erővel törnek a felszínre. A megoldás egyszerűnek tűnő feladat: uralni kell őket! Tekintsd a vágyaidat szilaj paripáknak, melyek a hintódat repítik, ha száguldani akarsz, és biztonsággal állítsd meg őket, amikor erre van szükséged! A

szellemi út nem más, mint a kocsihajtóvá válás művészete. Mindazonáltal, hogy megvan a recept, a spirituális kenyér elkészítése mégsem egyszerű. A részt legyőzni önmagában sem lenne könnyű, úgy meg pláne nem, ha tudjuk, hogy a háttérből Hadész irányítja az eseményeket. A gazdagság, a hatalom kísértése ott bujkál minden ember belsőjében. Mert „milyen jó lenne másokon uralkodni!”, „másokat irányítani”, netán „más életét befolyásolni” és „döntéseket hozni mások helyett”, akik „úgysem értenek hozzá”, és különben is „annyira tehetségtelenek”. Az asztrológia mint szellemi út ahhoz is hozzásegít, hogy megértsd a benned lévő Arész és Hadész üzenetét: építsd meg a saját atomerőművedet, és hatástalanítsd azt az időzített bombát, mely tudattalanod éjszakájában rejtőzködik!

Kedves Utazó! Ha ez megnyugtat, elmondom neked, hogy a halál tulajdonképpen nem is létezik. Ha utánagondolsz, akkor te is rájöhetsz, hogy attól félsz, ami nincs, vagy amit nem ismersz. A halál ugyanolyan illúzió, mint az élet. Van egy e világ és van egy túlvilág. Vagy itt tartózkodsz, vagy a túloldalon. A halál az ajtó, amin kilépsz az egyik dimenzióból, és besétálsz egy másikba. Félelemre nincs okod, mert majd ott, azon a szűk folyosón, amely számodra ismeretlen, és talán félelmetes is, már várnak rád, hogy segítsenek. Az itteni világban is fogták a kezedet, és segítettek neked. Még akkor is, ha ezt a kis egód vaksága miatt nem érzékelted. Félelmeid gyökerei abból a tévedésből táplálkoznak, hogy azonosítod magad a testeddel, az érzékszerveiddel és legcsodálatosabb materiális szerveddel: az agyaddal. Elgondolkoztál-e azon, hogy ezeket mi működteti? Hidd el, hogy képtelen lennél túlélni ezt a néhány évtizedes utazást, ha csak egy puszta űrhajó lennél a legmodernebb fedélzeti számítógéppel felszerelve. A szellem és a lélek közreműködése nélkül szétesne a tökéletesnek hitt testünk, és csak holmi szervesanyag-maszszaként bomladoznánk a tér-idő kozmikus hálózatában. Minden szellemi útban az a közös, hogy ráirányítja a figyelmedet arra, hogy megismerd a tökéletességre áhítozó szentháromságodat: a szellem vezérelte test-lélek embert. A Skorpió mérge ebben segít: feladni, meghalatni a testi embert, és feltámasztani, újjáépíteni benned szellemi anyagból az örökké létezőt.

Vigyázzanak magukra és egymásra!

Véleményeiket, gondolataikat megírhatják az asztros@yahoo.com címre.

Publius Cornelius Tacitus órómai történetírótól idézünk.

			1.	SZÁNDÉKOZIK	KÁRTYA AZ ASZTALON	IDEGEN MŰVÉSZET	AZONBAN / PARIPA		IDEGEN ANNA	ARÁNYOS, KARCSÚ (LEGÉNY)	RAJONGÓ	… CAFÉ (KÁVÉFÉLE)	A TETEJÉRE / ÜRES KAS!		VASTAG PÁLCA	M. CRISTO BÖRTÖNE / A HÁZBA JUTTAT		ÉN (LATIN)	MUTATÓSZÓ		ERRŐL A HELYRŐL
			↳ H	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	↳ T
			SZŐLŐ-TÁMASZ ▶					NOBILIS / …DIAVOLO (AUBER OPERÁJA) ▶					OERSTED (RÖV.) / RUHADARAB ▶			… LOLLOBRIGIDA / NÉMA TÖRÖK ▶					
			MÉLY NŐI ÉNEKHANG / … ÁRON (OLCSÓN) ▶			HARAPÁSNYI ÉTEL / ROSSZ KÍVÁNSÁG ▶▼							VIZET ADÓ / NULLÁT JEGYZŐ! ▶▼			▼		NÉMET SZEMÉLYNÉVMÁS / ISZKOL	▶		
2.	O	HAMIS	… ÉS KONTRA / SIMA FELÜLETŰ ▶▼			PÉNZBELI ÉRTÉK / KÖLTŐI SÓHAJ ▶▼		IDŐS (RÖV.) / NYEREGBE ÜLÉS ▶			CIN / A RÁMA FELE! ▶▼			DOKTOR (RÖV.) / OROSZ FÉRFINÉV ▶			KÉZZEL JELEZ / FESZÍTŐ ESZKÖZ ▶▼			
HÁZASSÁGOT BONTÓ ▶		▼	▼		DÉL-AFRIKAI TARTOMÁNY / TALÁN! ▶		▼		▼	KEZDŐPONT / BAGOLYNÉV ▶		▼			▼	NEMESFÉM / CSERMELY ▶		▼		MAGYAR AUTÓJEL / FOLYÓ SZÉLE ▶	
ANNÁL LENTEBB / FÉL TÍZ ▶				▼	TÉLI CSAPADÉK / NAGYOBB HELYISÉG ▶		SÓHAJ / MAGASZTOS KÖLTEMÉNY ▶		▼	SODRÁS / SIKÁL ▶		FOLYADÉK / ÉRTE JELENTÉSŰ ELŐTAG ▶		▼	KERTI ESZKÖZ / FÉRFINÉV (JAN. 26.) ▶			▼		
↳		LEGKISEBB ÍRÁSJEL / PENGETŐS HANGSZER ▶			▼	ÉNEKKAR / ILYEN KATONA A HUSZÁR ▶		▼		▼	ZENÉS DRÁMA / FÉRFINÉV (MÁRC. 7.) ▶		▼			▼	RÉGI SÚLYEGYSÉG / LEÁLL AZ AUTÓ ▶			
LÁGY NEHÉZFÉM ▶		▼			TOVA / OLASZ NÉVELŐ ▶		VÉGTELEN ÉNEK! / BÜNTETŐESZKÖZ ▶			KÖZLEKEDÉSI PÁLYA / DUBLIN LAKÓJA ▶		NÉMÁN RÚG! / NEM ISMER BE ▶			ÉTLEN NÉP! / NULLÁVAL SOK! ▶			FÁBA VÉS / ROMÁN AUTÓJEL ▶		
NAGY RAGADOZÓ MADÁR ▶				HIVATALI MUNKAHELY / UTÓ ELLENTÉTE ▶▼			▼		JEGYZETŐ / ATMOSZFÉRA (RÖV.) ▶▼			▼		RAJT / BENT TARTÓ!	▼			▼		ÉSSZEL
A MANGÁN VEGYJELE ▶			AB OVO / ORVOS (NÉMET) ▶▼					ZAMAT / AMELY TÁRGYRA ▶▼					SZÁNDÉKOZÓ / NŐI NÉV (SZEPT. 15.) ▶▼						NULLA / ISKOLA ALSÓ TAGOZATA ▶▼	
KORTYOLNIVALÓ / MAGAM ▶			▼		FR. FORRADALMÁR / PIRAMIS ▶			▼		ZÁRT TÁBOR / ELNYOM ▶			▼		LAKATLAN / FORMA ▶			CSEKKLAPOK! / TÉLI SPORT (NÉMET) ▶		
↳		FÖLDDARABKA / VERŐ ▶			▼	EZ VAN, HA NINCS / HELYEZ, TESZ ▶				▼	IDEGEN SZENT / TELEKETLEN! ▶				▼	NORVÉG FŐVÁROS / FÉRFINÉV (OKT. 13.) ▶		▼			
LÁNG ▶		▼		PARANCSOLÓ / AZ ITTENI ▶	▼	TÉLI SPORT / SKÁLAKEZDET ▶			NÉMA GÓT! / FÖLDET FORGAT ▶	▼	RÓMAI 501 / TŰZEL ▶			ODAADÓ / IGEVÉGZŐDÉS LEHET ▶	▼					
LATIN ÉS ▶			KIÁRUSÍT / EGYES! ▶▼			▼	FELLÉP VALAMIRE / FÉLSZ! ▶		▼		▼	KÖNYVET PUBLIKÁL / FÉLSZ! ▶		▼			FOHÁSZ / RÓMAI 50 ▶			
L.N.J.	↳ R		▼				▼					▼					▼	KINT BENT! ▶		

Október 22-i rejtvényünk megfejtése: ***Ne kölcsönözz pénzt olyan embernek, akit meg kell süvegelned.***

Váratlan vereséget szenvedett a teremlabdarúgó-csapat

Váratlanul alulmaradt Bodzavásáron a marosvásárhelyi városi sportklub teremlabdarúgó-csapata. A vereség azzal együtt is nehezen megmagyarázható, hogy az ellenfél, a helyi Luceafărul jelentősen megerősödött Crăciun és Cojocaru érkezésével a megszűnt Galaci Unitedtól, a marosvásárhelyi csapatból pedig sérülés miatt hiányzik Crişan és Dudău.

A miértről és hogyanról nem tudunk beszámolni, mert a találkozót semmilyen felületen nem lehetett követni. Szünetben 3-2 volt az eredmény a házigazdák javára, így feltételezhető, hogy Kacsó Endre csapata kénytelen volt kockáztatni, talán a kapust is lehívni, így alakulhatott ki a 6-3-as végeredmény. A klub közlése szerint a marosvásárhelyiek góljait Nastai, Tóth és Iszlai szerezte.

Ezzel a vereséggel a csapat az alapszakasz első körét (a háromból) a második helyen végzi, és ha Székelyudvarhely a papírformának megfelelően legyőzi a Corvinult (a találkozót tegnap, lapzárta után rendezték – a szerk.), akkor három ponttal lemaradva az éllovastól. A bajnokság a hét végén a második kör első fordulójával kezdődik, a CSM pénteken a Real Oltenia Rojişte vendége lesz. (*bálint*)

A tabella

1. Székelyudvarhely	5	4	1	0	37- 8	13
2. Marosvásárhely	6	4	1	1	39-17	13
3. Sepsiszentgyörgy	6	4	0	2	30-17	12
4. Bodzavásár	6	3	0	3	23-27	9
5. Vajdahunyad	5	2	0	3	19-19	6
6. Rojişte	6	1	1	4	14-51	4
7. Krajova	6	0	1	5	15-38	1

Eredményjelző

Teremlabdarúgó 1. liga, 7. forduló: Bodzavásári Luceafărul – Marosvásárhelyi CSM 6-3, CSU Krajova – Sepsiszentgyörgyi Sepsi SIC 4-6.

Fotó: Nagy Tibor

Értékes pontok maradtak Aradon

Elszalasztotta az FC ASA női labdarúgócsapata az esélyt, hogy a tabella élére álljon a 2. liga 2. csoportjában. Ehhez, miután legyőzte a korábban hibátlan Kolozsvári FCU-t, nyernie kellett volna Aradon, az UTA otthonában, a mérkőzés azonban 2-2-es döntetlenre zárult. Az értékes pontok elhullajtása miatt nem csupán a kolozsváriakat nem tudta megelőzni, de most már a CS Vâlcea 1924 is eléje került.

Ez volt az első meccs a bajnokság kezdete óta, hogy Bíró Anna nem tudott gólt szerezni, a helyébe a veterán Crina Tămaş lépett, ő szerzett a 33. percben vezetést csapatának. Ez viszont nem tartott sokáig, az UTA nagyon gyorsan egyenlített, sőt a második félidőben előnybe is került. Az egy pontot Tămaş mentette meg a csapatának, néhány perccel a lefújás előtt.

Jegyzőkönyv

Női labdarúgó 2. liga, 2. csoport, 7. forduló: *Aradi UTA – Marosvásárhelyi FC ASA 2-2 (1-1).*

Arad, Séga negyedi labdarúgópálya. Vezette: Norbert Rus – Marius Talpoş, Emil Bîzu.

UTA: Tompos – Gligor, Tripon (71. Mihăeş), Varga, Sârb, Bozian, Kugler, Filipescu (79. Ursiţiu), Oniţa, Niculai, Gomoi (85. Roz).

ASA: Nagy – Duran, Brassai, Vajda, Popurca (46. Ilieş), Mateş, Tămaş, Moldovan, Adorján, Baki (77. Cucuiet), Bíró.

Gólszerző: Gomoi (33.), Kugler (66.), illetve Tămaş (30., 88.).

Sárga lap: Bíró (76.).

A marosvásárhelyi együttes továbbra is egyedüliként veretlen a 2. liga 2. csoportjában, ám a két döntetlenje miatt eddig négy pontot veszített, míg a Kolozsvári FCU és a CS Vâlcea csupán hármat-hármat, egyaránt egy vereséggel. A kulcsmérkőzés két hét múlva lesz, amikor a Vâlceához látogat, ott győznie kell, hogy valós esélye maradjon a csoportgyőzelemre. Addig is vasárnap a Szamosújvári Atletic Olimpia látogat a víkendtelepi pályára. (*bálint*)

A tabella

1. Kolozsvár	6	5	0	1	41- 4	15
2. Râmnicu Vâlcea	6	5	0	1	38- 2	15
3. Marosvásárhely	6	4	2	0	38- 6	14
4. Temesvár	6	4	1	1	30- 5	13
5. Arad	7	3	2	2	19-10	11
6. Vajdahunyad	6	2	1	3	14-37	7
7. Szörényvár	6	1	0	5	3 -58	3
8. Szamosújvár	6	0	1	5	6 -29	1
9. Nagybánya	7	0	1	6	5 -43	1

Eredményjelző

Női labdarúgó 2. liga, 2. csoport, 7. forduló: CS Vâlcea 1924 Râmnicu Vâlcea – Szörényvári Atletic Drobeta 10-0, Aradi UTA – Marosvásárhelyi FC ASA 2-2, Vajdahunyadi Corvinul 1921 – Nagybányai Fotbal Feminin 7-2, Szamosújvári Atletic Olimpia – Temesvári ACS Roma Florin Pădurean 0-7. A Kolozsvári FC Universitatea állt.

RÖVIDEN

* Az FK Csíkszereda hazai pályán 2-1-re kikapott a másodosztályú Nagyváradi FC Bihartól a labdarúgó-Románia-kupa csoportkörének második fordulójában, így a nagyváradi együttes négy ponttal átvette a vezetést a C csoportban. Az A csoportban a Vajdahunyadi Corvinul 1921 és a Bukaresti Rapid 1923 gól nélküli döntetlent játszott, míg az Aradi UTA és az FC Botosán 2-2-re végzett, így az UTA, a Rapid és a Corvinul egyaránt négy ponttal áll. A B csoportban a Petrolul 52 Ploieşti 6-0-ra kiütötte a harmadosztályú Progresul Spartac Bukarest együttesét.

* Az élvonalbeli csapatok közül elsőként a Kispest-Honvéd búcsúzott a labdarúgó MOL Magyar Kupától, miután kedden 3-1-re kikapott a másodosztályú Gyirmót FC Győr vendégeként a nyolcaddöntőbe jutásért rendezett mérkőzésen. A Gyirmót már a találkozó elején vezetést szerzett, a Honvéd pedig a szünet előtt egyenlített, de a hazaiak a második félidőben ismét betaláltak, majd Berecz Zsombor szabadrúgásból állította be a végeredményt. A kupasorozat korábbi elődöntőse így kiesett, míg a Gyirmót továbbjutott a legjobb 16 közé. Egy másik mérkőzésen: Kaposvári Rákóczi (NB III) – FC Ajka (NB II) 0-2.

* A negyedosztályú Fleetwood nagy meglepetésre búcsúztatta a bajnoki címvédő Arsenalt az angol labdarúgó Ligakupától, miután az 1-1-es rendes játékidőt követően 5-3-ra megnyerte a tizenegyespárbajt. A hazaiak a 21. percben szereztek vezetést, az Arsenal részéről Gyökeres Viktor a második félidő elején egyenlített, a büntetőknél azonban a londoniak brazil játékosa, Bruno Guimaraes hibázott. Angliában legutóbb 1992-ben fordult elő, hogy negyedosztályú csapat kiejtette az aktuális bajnokot: akkor az FA Kupában a Wrexham győzte le ugyancsak az Arsenalt.

Megyei futballbajnoki eredmények

* *4. liga, II. értékcsoport, 6. forduló:* Mezőpagocsa – Vámosgálfalva 2-5, Kerelőszentpál – Nyárádkarácsoni Szikra 1-4, Alsóidecs – Bátos 0-6, Mezőceked – Mezőzáh 1-0, Görgénysóakna – Mezőgerebenes 2-2. *Az élcsoport:* 1. Szikra 15 pont, 2. Bátos 12, 3. Vámosgálfalva 12, 4. Mezőgerebenes 12.

* *5. liga, 1. csoport, 7. forduló:* Nyárádgálfalva – Nyárádmagyarós 0-2, Sáromberke – Csíkfalva 1-2, Harasztkerék – Jedd 5-0, Déda – Gyulakuta 3-0, Nyárádkarácsoni Jövő – Somosd 0-3. *Az élcsoport:* 1. Somosd 19 pont, 2. Harasztkerék 15, 3. Sáromberke 10, 4. Nyárádmagyarós 10.

* *5. liga, 2. csoport, 7. forduló:* Egrestő – Gerendkeresztúr 1-5, Cintos – Désfalva 2-0, Kerelő – Küküllőszéplak 6-2, Szászbogács – Harcó 1-7, Mezőtóhát – Harangláb 5-4. *Az élcsoport:* 1. Cintos 18 pont, 2. Kerelő 16, 3. Harangláb 13.

Európai focikörkép

* *Angol Premier Liga, 7. forduló:* Bournemouth – Sunderland AFC 2-0, Brentford – Liverpool 1-2, Brighton & Hove Albion – Crystal Palace 5-0, Everton – Chelsea 0-2, Fulham – Hull 1-0, Leeds United – Manchester United 1-1, Manchester City – Ipswich 3-2, Newcastle United – Aston Villa 0-1, Nottingham Forest – Arsenal 0-1, Tottenham – Coventry City 3-1; *8. forduló:* Arsenal – Everton 2-0, Aston Villa – Manchester City 2-1, Chelsea – Tottenham 0-2, Coventry City – Fulham 0-1, Crystal Palace – Newcastle United 0-2, Hull – Brentford 1-1, Ipswich – Nottingham Forest 1-1, Liverpool – Brighton & Hove Albion 2-0, Manchester United – Bournemouth 0-3, Sunderland AFC – Leeds United 0-0. *Az élcsoport:* 1. Manchester City 21 pont, 2. Arsenal 21, 3. Brighton & Hove Albion 16.

* *Spanyol La Liga, 9. forduló:* Betis – FC Barcelona 2-5, Osasuna – Racing Santander 2-0, Celta Vigo – Alavés 2-1, Deportivo La Coruna – Levante 1-1, Espanyol – Atlético Madrid 0-1, Getafe – Rayo Vallecano 1-1, Málaga – Real Sociedad 2-5, Valencia – Athletic Club 0-0, Villarreal – Elche 0-0, Real Madrid – Sevilla 4-1; *10. forduló:* Athletic Club – Getafe 4-0, Atlético Madrid – Deportivo La Coruna 1-0, Celta Vigo – Betis 0-0, Alavés – Málaga 1-1, FC Barcelona – Real Madrid 1-2, Sevilla – Osasuna2-0, Valencia – Villarreal 1-2, Racing Santander – Espanyol 2-1, Rayo Vallecano – Elche 0-3, Real Sociedad – Levante 2-1. *Az élcsoport:* 1. FC Barcelona 27 pont, 2. Atlético Madrid 25, 3. Real Madrid 24.

* *Olasz Serie A, 7. forduló:* Fiorentina – Como 1-3, AC Milan – Atalanta 3-2, Monza – Cagliari 4-0, AS Roma – Genoa 2-0, Bologna – Inter 1-3, Venezia – Napoli 1-0, Frosinone – Sassuolo 4-2, Juventus – Lazio 0-3, Parma – Torino 0-3, Udinese – Lecce 0-3; *8. forduló:* Atalanta – Frosinone 4-4, Cagliari – Bologna 0-2, Genoa – Venezia 1-0, Como – Sassuolo 2-0, Torino – Monza 3-2, Inter – Fiorentina 2-1, Lazio – Parma 2-1, Napoli – AS Roma 3-3, Udinese – AC Milan 0-2, Lecce – Juventus 0-2; *9. forduló:* AS Roma – Cagliari 4-2, Torino – Como 1-3, Sassuolo – Lazio 2-6. *Az élcsoport:* 1. Lazio 25 pont, 2. Inter 22, 3. Como 20.

* *Német Bundesliga, 6. forduló:* Bayern München – RB Lipcse 6-1, Bayer Leverkusen – Freiburg 2-1, Eintracht Frankfurt – 1. FC Köln 1-0, Union Berlin – Borussia Dortmund 0-0, Mönchengladbach – Hoffenheim 1-2, Hamburger SV – VfB Stuttgart 1-0, Werder Bremen – Paderborn 2-2, Schalke 04 – Mainz 0-1, Elversberg – Augsburg 4-3; *7. forduló:* Borussia Dortmund – Eintracht Frankfurt 1-0, RB Lipcse – Elversberg 4-0, VfB Stuttgart – Mönchengladbach 2-3, Hoffenheim – Bayer Leverkusen 3-0, Freiburg – Bayern München 1-3, Augsburg – Union Berlin 1-1, Mainz – Werder Bremen 2-3, 1. FC Köln – Schalke 04 0-0, Paderborn – Hamburger SV 1-0. *Az élcsoport:* 1. Bayern München 17 pont, 2. Borussia Dortmund 17, 3. Freiburg 13, 4. Bayer Leverkusen 13.

* *Francia Ligue 1, 7. forduló:* Le Havre – Auxerre 1-3, Troyes – Lens 1-3, Lorient – AS Monaco 1-0, Paris FC – Stade Rennes 4-3, Le Mans – Toulouse 0-3, Lyon – Nice 2-1, Lille – Brest 1-1, Strasbourg – Paris St. Germain 1-3, Angers – Olympique Marseille 2-5; *8. forduló:* Auxerre – Le Mans 1-1, AS Monaco – Lille 1-1, Toulouse – Troyes 0-0, Olympique Marseille – Le Havre 4-3, Lens – Paris FC 2-1, Angers – Lorient 0-0, Brest – Nice 1-2, Stade Rennes – Strasbourg 3-0, Paris St. Germain – Lyon 2-0. *Az élcsoport:* 1. Paris St. Germain 17 pont, 2. Stade Rennes 16, 3. Lille 15, 4. AS Monaco 15.

Beszéljünk róla, mielőtt túl késő lenne!

Prevenciós kampányt hirdet a MIÉRT

Nagy-Bodó Szilárd

A múlt heti, diákok által elkövetett támadások után a Magyar Ifjúsági Értekezlet csütörtökön bejelentette, hogy prevenciós kampányt indít, amely egyaránt szól a tanároknak, szülőknek, fiataloknak. Az online tartalmakkal és a nagyobb városokban esedékes személyes találkozókkal azt akarják bemutatni, hogy pontosan mit jelent a radikalizáció a fiatalok körében, és hogyan lehet ezt megelőzni.

Mint ismeretes, miközben a múlt héten a legtöbben a kormányalakításra figyeltek, az agresszió és a diszkrimináció új, igen fajsúlyos szinten jelent meg. Hétfőn, október 19-én brutális késelés történt Beszterce városában, a Ştefan cel Mare Általános Iskolában, ahol egy 13 éves fiú rátámadt egy matematikatanárnőre és több hatodik osztályos diáktársára. A támadás célpontja egy másik vallású, hatodik osztályos diák volt.

Vasile Şteopoaie Beszterce-Naszód megyei főtanfelügyelő elmondása szerint a hetedikes tanuló radikalizálódásra utaló jeleket mutathatott, sőt a támadás előtt a közösségi médiában is üzent. TikTok-oldalán arról számolt be, hogy nyolc hónapja tervezi a támadást, illetve úgy fogalmazott: „Megteszem! Fogalmuk sincs, hogy mennyire veszélyes vagyok”. Mindössze három nappal az eset után újabb támadás történt egy piteşti-i középiskolában, ahol egy diák bozótvágó machetével támadt a diáktársaira. Az incidensben ketten megsebesültek.

Szilágyi Dóra Emese, a Magyar Ifjúsági Értekezlet (MIÉRT) elnöke lapunk megkeresésére elmondta: fontosnak tartják, hogy mind online, mind pedig offline formában jelen legyenek a kampánnyal. A fizikai találkozások során szülőkkel, pedagógusokkal és diákokkal fognak beszélgetni, illetve elmélyülni a különböző témákban. Ami az online teret illeti, oda figyelemfelkeltő és tájékoztató anyagokat készítenek a következő időszakban.

A közösségi média platformjain azonban nem egy esetben látni szélsőséges politikai ideológiát – és nem csak azt – képviselő tartalmakat, valamint olyan különböző kihívásokat, amelyeket úgy mutatnak be, mintha a teljesítésük után a többiek hősként tekintenének az elkövetőre. Ezek a problémák nem valahol távol tőlünk, hanem a közvetlen közelünkben gyökereznek – emelte ki Szilágyi Dóra Emese. Hozzátette: a kampány során nemcsak a közösségi média használatát járják körül, hanem az iskolai zaklatás (bullying) kérdését is, hiszen a múlt heti esetek is a rossz lelkiállapotot és az erőszakot tükrözik.

A MIÉRT elnöke nyomatékosította, hogy a kampányban azokat a témákat is meg fogják vizsgálni, amelyek gyakran előkerülnek a közösségi médiában, mint például a szélsőséges ideológiák, a gyűlöletkeltő tartalmak, a nők elleni erőszak vagy a hamis „hősiesség” kérdése.

Az érintetteket viszont nehéz megtalálni. A besztercei esetet megelőzően ugyan zajlott egy prevenciós kampány az iskolában, ahol a rendőrség képviselői tartottak előadást, és értesülések szerint az osztályfőnöknek is jelezték, hogy a gyermek problémás lehet. Hosszú távon a szülők, a pedagógusok és a megfelelő szakemberek bevonásával – ha mindenki odafigyel – észre lehet venni a jeleket. Erre a feladatra azonban a pedagógusokat és a szülőket is fel kell készíteni – mondta Szilágyi Dóra, rámutatva arra is: tisztában vannak azzal, hogy a pedagógusok már most le vannak terhelve, és azt is tudják, hogy nagyon kevés az iskolapszichológus, valamint a mentálhigiénés szakember.

Illusztráció

Fotó: Nagy Tibor (archív)

Ugyanakkor felmerül a kérdés: mi történik akkor, ha a szülő nem akarja elfogadni, hogy a gyermekének szakember segítségére van szüksége? Gyakran tapasztalni ugyanis, hogy a közvetlen környezet tagadja a probléma létezését. Továbbá ilyen helyzetben előfordul az is, hogy az érintett fiatal már teljesen elszigetelődött, így nincs olyan baráti köre, amely kiránthatná a mélypontról. *Az elszigetelődés még közelebb tolja a fiatalt a szélsőséges csoportokhoz vagy ideológiákhoz, mert ott hamis elfogadásra, megerősítésre és a sérelmei visszaigazolására talál. Mindezek következtében pedig még jobban belemélyed ezekbe* – magyarázta a MIÉRT elnöke. Kiemelte: ezekre a kérdésekre és problémákra nagyon nehéz választ adni, éppen ezért arra törekednek, hogy a kampány során a lehető legszélesebb körben szólítsanak meg szakembereket, akik támaszt nyújthatnak.

A közösségi média kapcsán számos szakember beszélt a nyilvánosságban arról, hogy diszkriminatív, agresszióra buzdító vagy szélsőséges tartalmak is megjelennek a felületeken. Dan Tanasă parlamenti képviselő ellen erőszakra, gyűlöletre és diszkriminációra való uszítás miatt emelt vádat a legfőbb ügyészség. De George Simion gyűlöletkeltő, agresszív, az alkotmánybírák megnyúzását követelő üzenetéről is beszélni kell – az ő videóját az Országos Audiovizuális Tanács (CNA) le is vetette a közösségi oldalakról. Hasonló tartalomra akadt példa magyar nyelven is: egy székelyföldi tartalomgyártó Magyar Péter erdélyi látogatása előtt egy videójában azt mondta, hogy „ha Székelyföldre beteszed a lábad, hozzál tekenőt is”. A CNA ezt a tartalmat is eltávolíttatta.

Az ilyen tartalmak kiszűrésére, illetve a gyermekek védelmében olyan jogszabályi keretet kellene létrehozni, amely egyrészt szabályozza a kiskorúak hozzáférését a felületekhez, másrészt korlátozza a közösségi értékeket sértő tartalmakat – magyarázta Szilágyi Dóra, kiemelve, hogy az Európai Unió már dolgozik ezen, például a Kids Act elnevezésű tervezettel. Az EU ezen a téren előbbre jár, mint az Egyesült Államok és más országok, de még itt is nagyon nehéz felvenni a harcot a techóriásokkal, nem is beszélve a kínai hátterű TikTokkal – fogalmazott a MIÉRT elnöke. Rámutatott: a szélsőséges, társadalomellenes tartalmakat sokszor álcázzák, csakúgy, mint az azokat feltöltő személyeket. Szilágyi Dóra Emese úgy fogalmazott, hogy rengeteg olyan eszköz létezik, amelyel egy profil első ránézésre teljesen normálisnak tűnik, majd a bekövetés után meghívja a felhasználót egy játékra vagy kihívásra. Ha ezt teljesíti, továbbléphet – ezzel a módszerrel szűrik meg a potenciális jelölteket, akiket később beépíthetnek a csoportosulásba. Ezeket a profilokat azonban elsőre nagyon nehéz felismerni, így a felkutatásukra és azonosításukra is meg kell találni a megfelelő módszereket, segédleteket.

A MIÉRT prevenciós kampányában egy-két héten belül szeretnék megtartani az első szemtől szembeni beszélgetést, ezzel párhuzamosan pedig az online tartalmak is folyamatosan készülnek, és kikerülnek az ifjúsági szervezet oldalára. A közelmúlt sajnálatos eseményei is mutatják, hogy igenis beszélni kell ezekről a témákról, mielőtt túl késő lenne!

Târgu Mureș
Marosvásárhely

Figyelem!

Munkálatok kezdődtek a Lovasság utcában!

Október 28-tól Marosvásárhelyen a Lovasság és az Aurel Filimon utca kereszteződésénél kicserélik az ivóvízvezetéket. A munkálatok a Forradalom utca és a Dr. Knöpfler Vilmos utca közötti szakaszon zajlanak, ahol ásásra és munkagépek jelenlétére kell számítani.

Változások a parkolásban:

A Continental Szálloda előtt 7 parkolóhelyet ideiglenesen lezárnak a munkaterület kialakítása miatt.

A Lovasság utcában, a Forradalom utca és a Dr. Knöpfler Vilmos utca közötti szakaszon a munkálatok ideje alatt nem lehet majd a fizetős parkolóhelyeken parkolni.

A munkálatok várhatóan körülbelül 3 hónapig tartanak.

Kérjük, közlekedjenek óvatosan az érintett útszakaszon, és figyeljenek az ideiglenes jelzésekre! Köszönjük a türelmüket és a megértésüket!

A Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal bel- és külkapcsolati osztálya

DORA OPTICS

Teljes körű ellátás az egész családnak!

Szemészet
Gasztroenterológia
Kardiológia
Fül-orr-gégészet
Érsebészet
Tüdőgyógyászat
Plasztikai sebészet

www.doraoptics.ro 0733 553 976

Marosvásárhelyi Rádió România
96 FM
106,8 FM
1323 AM
www.marosvasarhelyiradio.ro

FONTOS TELEFONSZÁMOK

- Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): 112
- Rendőrség - 0265/202-305
- SMURD (betegekkel kapcsolatos információk)- 0265/210-110
- Sürgősségi szolgálat:
  - gyermekeknek - 0265/210-177
- Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal - 0265/268-330
- Prefektúra - 0265/266-801
- Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442
  - 0265/262-907
- Gyulafehérvári Caritas, otthongondozó szolgálat, 8–16 óra között: 0736-883-110
- Procardia Egészségügyi Központ
  - *Orvosi rendelők:*
  M. Eminescu u. 3. sz.: - 0265/210-087
  Fizioterápia: Arany János u. 46. sz.: - 0730-545-646
- Optika-Optofarm - 0265/212-304
  - 0265/312 436
  - 0265/250-120
  - 0265/263 351
- Optolens szemsebészet - 0265/263-351
- Dora Optics - 0733-553-976
  - 0733-553-976
- DIGI - 0365/400-401
  - 0365/400-404
- Áramszolgáltató vállalat - 0800-500-929
  - vidék - 0265/929
- Delgaz Grid - 0265/200-928
  - 0800/800 928
- Aquaserv:
  - hideg víz-csatorna - 0265/215-702
  - közönségszolgálat - 0265/208-888
  - központ - 0265/208-800
  - 08008 208-888
- Fogyasztóvédelmi hivatal - 021-9551
- Vasútállomás - 0265/236-284
- Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés *(0-24 óra), professzionális balzsamozás Nemzetközi halottszállítás*
  - 0265/215-119
  - 0744-282-710
- Alkony Kft. temetkezés (24 ó.)
  - 0265/263-865
  - koporsók, kellékek, - 0745-606-215
  - koszorúk - 0745-606-269
  - halottszállítás - 0758-047-604

Méltányos reklámdíj fejében állandó szereplője lehet a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak. Várjuk jelentkezését a 0265/268 854-es telefonon.

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

KÜLÖNFÉLÉK

VÁLLALUNK sírhelygondozást, szobafestést A-tól Z-ig, bármilyen szigetelést, rámolást, takarítást, kőművesmunkát, pincefestést, -takarítást, favágást, készítünk új tetőt, teraszt, balkont, ereszcsatornát. Tel. 0742-344-119, Szabolcs. (29250-I)

IDŐSBETEG-GONDOZÁS az ön otthonában. Whatsapp: 0721-020-026. (29297-I)

ÉPÍTKEZÉSI munkát vállalok, tetőkészítést saját anyagból is, cserépforgatást, sürgős javításokat is, vakolást, meszelést, szigetelést, kerítéshegesztést, bádogosmunkát, terasz szigetelését. 18% kedvezmény nyugdíjasoknak. Tel. 0750-158-359, András. (29186)

MEGEMLÉKEZÉS

Ez a nap az emlékezés napja,
érted imádkozunk halkan zokogva.
Fájó szívvel gondolunk
ASZALÓS IDA ILDIKÓRA
halálának második évfordulóján. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes.
Emlékét őrzi szerető családja. (29306-I)

ELHALÁLOZÁS

Szívem és lelkem legmélyebb fájdalmával tudatom, hogy drága feleségem, az a nő, akiért érdemes volt élni, dolgozni, szeretni, tisztelni, kényeztetni, visszaadta lelkét az Úrnak. Vége lett 40 évig tartó boldog házasságnak. Szívem, lelkem vele száll a sírba.

Drága jó feleségem,

BENŢE ROZÁLIA
szül. Péter Rozália

életének 74. évében, hosszú betegség után elhunyt. Temetése október 29-én 15 órakor lesz a meggyesfalvi temetőben. Nyugodj békében, életem!

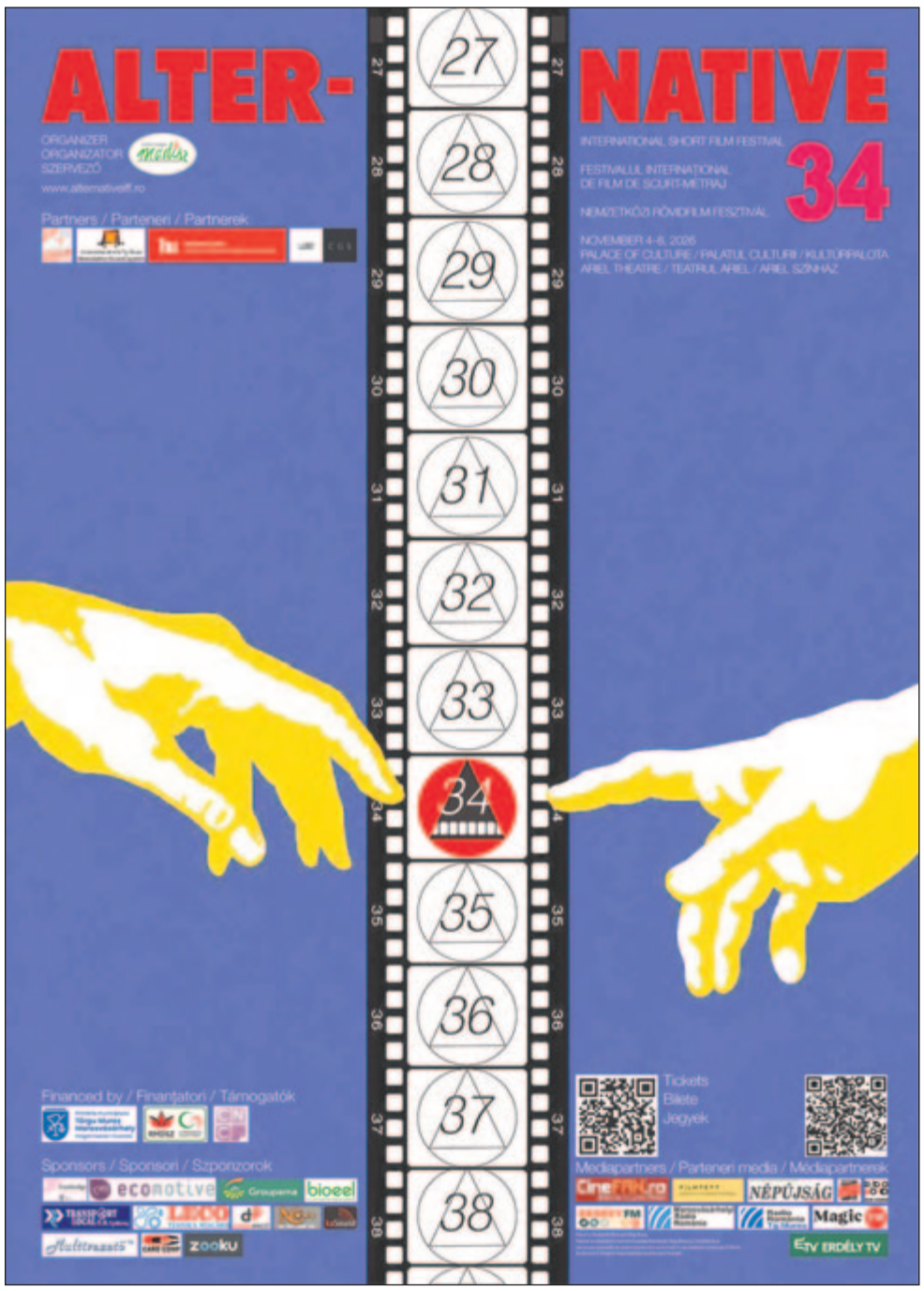
Bánatos férje, Jocó. (29316-I)

Fájdalommal tudatjuk, hogy a drága jó feleség, anya, nagymama, dédmama, rokon és szomszéd,

BENŢE ROZÁLIA
szül. Péter Rozália

életének 74. évében hosszú betegség után elhunyt. Drága halottunk temetése október 29-én 15 órakor lesz a meggyesfalvi temetőben. Nyugodjon békében!

A gyászoló család. (29316-I)

ALTER-
NATIVE
34
INTERNATIONAL SHORT FILM FESTIVAL
FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE FILM DE SCURT-METRAJ
NEMZETKÖZI RÖVIDFILM FESZTIVÁL
NOVEMBER 4-8, 2026
PALACE OF CULTURE / PALATUL CULTURII / KULTÚRPALOTA
ARIEL THEATRE / TEATRUL ARIEL / ARIEL SZÍNHÁZ
Partners / Parteneri / Partnerek
Financed by / Finanțatori / Támogatók
Sponsors / Sponsori / Szponzorok
Tickets
Bilete
Jegyek
Mediapartners / Parteneri media / Mediapartnerek
NÉPÚJSÁG
Magic
ETV ERDÉLY TV

Székely Kalendárium
A 2027-es kiadás tartalmából:
Lövéte Ábele
Orbaiszék fürdői
Székely csillagok
A legfinomabb gomba
Székelyföld csodafaluja
Pali bácsi hokikrónikája
A szaladsörtől a viricsig
Drakula Csíkszeredában?
Régi receptek újragondolva
Bolgár kertész a Budvár alatt
A székely ember házi patikája
Tárkony, kurkuma a konyhában
Góbéságok, rejtvények, anekdoták
www.facebook/SzekelyKalendarium
Székelyföld Kincsestára
Keresse a lapárusoknál és az ismertebb könyvesboltokban, vagy rendelje meg online a www.magyarlapok.ro oldalon!
Ára 35 lej

Rendelhető a kiadó weboldalán: mentorkonyvek.ro
Megvásárolható a boltokban: Gutenberg, Gemma Book Café
KÖNYVAJÁNLÓ
Rejtő Jenő utolsó hetei.
Az író megrázó története.
Bernáth Zsolt
A csodák hiánya
mk
Mentor Könyvek

MAGYAR VILÁG
CSÜTÖRTÖK 17⁵⁰
ETV ERDÉLY TV

CityTv
MAROSVÁSÁRHELY
MAGYAR NYELVŰ ADÁS
KEDD, PÉNTEK 19:00 ÓRA
228-as
a DIGI hálózatban